

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec.

Velja 8 K na leto.

XXIX. letnik.

V Ljubljani, april 1912.

IV. zvezek.

Veliki petek.

Žalostna Mati božja.

Sedma žalost: Jezus v grobu. — Marijina in naša tolažba: Sv. križ.

Sklenil sem, da ničesar drugega ne vem med vami, nego Jezusa Kristusa, in sicer križanega. I. Kor. 2, 2.

V globoki žalosti obhaja danes sv. Cerkev smrtni dan Zveličarjev, smrtni dan kralja vseh narodov in dežela, kralja vseh vekov. Naše srce je v žalost vtopljeno, ker imamo pred svojimi dušnimi očmi kralja, ki ni nosil zlate, temveč trnjevo krono, ne zlatega žezla, ampak trst, ne dragocene obleke, temuč sramotilni plašč. V globoki žalosti obhajamo današnji dan, ker Zveličarju nehvaležno ljudstvo ni klicalo: Pozdravljen! Živell! — ampak: Križaj ga! Križaj ga! Pojdimo sedaj v duhu na goro Kalvarijo ali Golgoto, kjer je Zveličar dovršil veliko delo našega odrešenja. V predzadnji postni pridigi sem vam nekoliko popisal trpljenje Jezusovo na križu, v zadnji pa povedal, s kakimi občutki je Marija mrtvega Jezusa pod križem v svojem naročju držala. Danes pa si postavimo v duhu pred oči, kako ga je dala z naročja in ga spremila k grobu. — Nagnil se je že na večer oni osodepolni dan, dan človeškemu rodu najbolj imeniten, najbolj odločilen, pa tudi dan najhujših bolečin. Trpljenje Jezusovo je bilo že končano, a trpljenje njegove Matere se ni še ustavilo. Ko je dala z naročja svojega božjega Sina in ga spremila k jami in ga položila v grob, presunil je njeno do dna užaljeno dušo sedmi meč bridkosti. S koliko žalostjo spremlja vsaka svetna mati svoje dete v grob, kako jej srce poka, ko mu zadnjič gleda v obraz, ko se črna prst zagrne čez njen največji zaklad, njeno vse. Kaj šele je pa občutilo Marijino srce, ko je dala z naročja mrtvega Jezusa, ko mu je zadnjič gledala v obraz, ko se je težak kamen zavahil čez mrtvo truplo! Čutila je, da zdaj bo popolnoma zapuščena; zdaj ne bo imela drugega, nego svoje z bridkostjo napojeno

materino srce. Neki pobožen mož pravi: Ko bi se moglo ono trpljenje, katero je Marija takrat občutila, razdeliti v toliko delov, kolikor je ljudi na tem svetu, in bi se odločil vsakemu le en del, ne bilo bi na svetu nobenega veselja več. Kdo bi mogel popisati ali vsaj razumeti zadnji pogled Marijin na mrtvega Jezusa! Na svetu je pač veliko zadnjih pogledov. Veliko mrtvaških rakev se je že zabilo, veliko črnih grobov se je že zasulo; ž njimi so bili zabiti in zakopani celi svetovi upanja, nad njimi so se pretočili že potoki solzâ. Kdo izmed nas še ni občutil one prebridke žalosti, one neznosne zapuščenosti, ki z vso silo napade srce, kadar se ločimo od groba svojega dragega prijatelja? Ko je mrlič še v hiši bil, zapuščenost še ni bila popolna, tudi takrat še ne, ko so ga ven nesli. Popolna zapuščenost nastane šele tedaj, ko se žalujoči vrne v domačo hišo in rajnega več v nji ne najde. Zdi se mu, kakor da bi bila cela hiša prazna, prazno tudi njegovo srce. Ali kako bi mogli to žalost primeriti z žalostjo Marijino, ki je bila zapuščena vdova, zapuščena sirota, kakor nikdo drugi ne na zemlji. Hudo je biti brez očeta, brez matere, brez otroka, a neizmerno hujše je biti brez Kristusa! In to je skusila preblazena Devica Marija v oni noči, ki je sledila po velikem petku.

Zapuščena takorekoč od celega sveta se je ozirala Devica Marija na večer velikega petka zlasti na dva kraja: na goro Golgoto ali Kalvarijo, kjer je še vedno stal sv. križ, a prazen, ves okrvavljen, in na bližnji vrt, kjer je v grobu mirno počivalo pod težkim kamnom najsvetejše truplo Sina božjega.

Kristjani, ozrmo se tudi mi danes na ta dva presveta kraja, na prazen, okrvavljen križ na Golgoti in na tihi grob Jezusov. Saj danes tisoči in tisoči, da celo milijoni vernih in celo malovernih katoličanov romajo v cerkve obiskat božji grob, molit svojega Zveličarja, ki v njem počiva. Prazen križ na vrhu Golgote, tihi grob Jezusov, to si vtisnimo danes živo v spomin! — K temu nas sili in napeljuje še poseben vzrok. Velikonočna sv. spoved je vaša srca v resnici vsa prenovila, pomladila. Koliko lepih, koliko svetih sklepov se je pri sv. spovedi zgodilo za prihodnost; oh, da bi se le tudi uresničili! Kristjani, pri sv. spovedi ste obljubili, da ostanete zvesti Jezusu Kristusu, da hočete zvesto in stanovitno stati in ostati pod svetim križem. Ali ste pa tudi pomislili, kaj ste obljubili? Vi ste pred dnevi zagotovili Kristusovega namestnika, poslanca božjega, da hočete biti zvesti Jezusovi učenci in učenke, da hočete torej junaško nositi svoj križ, po besedah Zveličarjevih: »Kdor hoče moj učenec biti, naj zataji sam sebe, naj vzame svoj križ nase in naj hodi za menoj!« Vojaki, zvesti vojaki Jezusovi ste torej postali. Vsakdo izmed vas mora klicati z apostolom Pavlom one besede, katere sem v začetku izgovoril: »Sklenil sem, da ničesar drugega ne vem med vami, nego Jezusa Kristusa, in sicer križanega.«

Ker smo tako drage volje stopili pod prapor sv. križa in nastopili težavno križevo pot, hočem vam danes, ko z Marijo v red v duhu gledamo prazen, s krvjo oblit križ na Golgoti in tihi božji grob, govoriti o skrivnosti sv. križa (I), ki mora biti naša moč, naša tolažba, naše edino upanje in naša čast (II). Sv. križ naj bo spomin na letošnje postne pridige.

Preden začnem, kličem iz dna srca z besedami sv. Cerkve: »O Crux, ave, spes unica in hac triumphi gloria; piis adauge gratiam, reisque dele crimina! O križ, bodi pozdravljen, v tej časti zmagoslavja; pobožnim pomnoži milost in skesanim zbrisi grehe!«

I. Sv. Janez Evang. je rekel: »Totus mundus in maligno positus est.« Slavni Bako de Verulam pravi glede na te besede: »Da svet v hudem leži, je tožba, ki je toliko stara, kolikor je star človeški rod.« Skrivnost hudega ali trpljenja je torej toliko stara, da starejša sploh ne more biti. Začenja se po Adamu, ker je nasledek greha, in se raztega na vse ljudi, raztega se na vesoljno stvarstvo, na vse čase in kraje; ta skrivnost spremlja slehernega človeka od zibelki do groba; z jokom navadno stopi človek na svet, in solza se mu utrne iz osteklenih oči, ko zadnjič izdahne. Skrivnost trpljenja je torej vzrok, da se svet imenuje »dolina solzâ«. Učeni in slavni ljudje so si že marsikaj izmislili, z marsikako iznajdbo človeški rod osrečiti, a enega niso še našli in tega ne bodo našli nikdar, namreč, kako bi trpljenje spravili s sveta, kako bi se dala »solzna dolina« izpremeniti tu pod žarkim solncem v zemeljski raj. Vse premišljevanje modrijanov, vse iznajdbe učenih glav, vsi, prav vsi trudi v tem oziru so zastoj; nobena previdnost, še tako velika, ne more trpljenja odpraviti.

Vprašajmo se: odkod in čemu ta skrivnost trpljenja? Nad tem vprašanjem so si ubijali učeni ljudje svoje glave celih 6000 let; to vprašanje rešujejo ljudje vsak po svoje od Adama pa do danes, in to vprašanje bo uganika ljudem, dokler bo svet stal.

Po odgovoru na to vprašanje se cepi vesoljno človeštvo v dva dela. Ena polovica, ki se je obrnila proč od Boga in si hoče brez ozira na večnost že na tem svetu pripraviti nebesa, življenje polno sreče in blaženosti, čuti se moteno v svojih sladkih sanjah o zemeljskem raju, ker bolečina, trpljenje in žalost takim ljudem stopajo na pot. Kamorkoli človek gre, povsod v višini in globini človeške družbe srečuje ga trpljenje; niti en dan, niti eno uro skoro ne more biti brez njega. Tak človek, ki bi rad imel nebesa že tukaj, kjer je »dolina solzâ«, že od začetka sovraži trpljenje, beži pred njim, a odbežati mu nikoli in nikamor ne more. In kdor noče verovati, da neka višja vsemočna neskončno modra moč vse vlada in vodi po svoji neskončni previdnosti, pa vendar spozna to moč

nad seboj in se čuti v njeni oblasti, zoper katero ne pomaga noben upor, ta preklinja potem življenje in trpljenje, preklinja samega sebe, preklinja uro, v kateri se je rodil, preklinja in taji v svoji brezbožni besnosti vse in — če se popolnoma izgubi, išče slednjič pomoči v samoumoru. Koliko je takih sedaj na svetu, ne le med visokimi stanovi, temveč že celo med najnižjimi vrstami ljudstva, ki preklinjajo svoje rojstvo, sebe, ves svet. Zakaj? Zato, ker svojega duha in srca nočejo ukloniti pred svetim križem, pred Bogom!

Druga polovica ljudi pa si razlaga in tolmači skrivnost trpljenja v luči svetega križa. To so verni kristjani, ki v trpljenju spoznavajo ljubezen božjo do sebe po besedah sv. pisma: »Quem Deus amat, castigat«. (Apoc. 3, 9.) Vsem tem je križ, kot znamenje trpljenja, v čast, iz križa in trpljenja jim raste moč, v križu in trpljenju imajo vso tolažbo, v njem tudi vse svoje upanje. Oni brezbožni ali maloverni ljudje prve vrste pa se zaradi tega norčujejo iz pobožnih, vernih kristjanov, ki z veseljem nosijo svoj križ in katerim je trpljenje v tolažbo. Tem malovernim ljudem ni všeč, da katoliški pridigarji tolikokrat v luči svetega križa razlagajo skrivnost trpljenja in s tem tolažijo žalostno, trpeče človeštvo. Pravijo, da se s tem ovira človeška svoboda in sreča in se posmehujejo, češ, da z drugim ne znajo tolažiti, nego s križem, rekoč: potrpi, saj bo kmalu bolje! Jaz bi rekel takim zasmehovalcem svete vere, svetega križa: Ako res kaj znate, ako znate več nego božji Sin, ki je dejal, da njegovi učenci morajo svoj križ nositi, kakor ga je nosil on, potem odpravite s svojo učenostjo vse križe ali trpljenje s sveta. Dokler pa tega ne storite, in tega ne boste mogli nikoli, dotlej pa bodite toliko človekoljubni, da privoščite trpečemu človeštvu vsaj tolažbo v trpljenju, katerega se otresti nikoli ni moglo in ne bo moglo. To tolažbo v trpljenju pa človek dobi edino le po svetem križu. Zato jaz pravim, da skrivnost trpljenja se ne more drugače prav razumeti, nego v luči svetega križa, v trdni živi veri v Boga in v ljubezni do Križanega.

II. 1. Sveta vera uči, da smo vsi ljudje grešniki, in da se moramo za svoje grehe pokoriti, če hočemo doseči večno zveličanje. Trpljenje kot pokora nam je torej neobhodno potrebno. Zato se moramo srečne šteti, ako trpimo, ako nosimo križe, ker s tem nosimo na sebi znamenje zveličanja. Hvala milemu Zveličarju, da je trpljenju našemu, pokori za naše grehe, pridejal ono ime, križ, kateri je bil orodje smrti njegove, rekoč: Kdor hoče moj učenec biti, naj vzame svoj križ nase. Kdor pa noče križa nositi, kdor se brani trpljenja, ta s tem spričuje, da noče za Jezusom svojega križa nositi in noče njegov učenec biti; tak nosi pa znamenje pogubljenja na sebi. Kdorkoli to pomisli, ta se križev, trpljena ne brani, temveč celo želi, ker mu vliva nadnaravno moč, dušno in telesno. Prav pravi sv. Pavel (I. Kor. 1, 18.): »Beseda o križu je sicer nespamet

tistim, ki se pogubé, tistim pa, ki bodo zveličani, to je nam, je moč božja«. Čudovita je razlika med trpečim vernim katoličanom in med trpečim nevernim človekom. Prvi je v sredi trpljenja poln veselja in neustrašen vsem sovražnikom nasproti; čim bolj se množi trpljenje, tem bolj se množi njegovo junaštvo. Tega se veseli, nad čemur grešni svet zdihuje, to išče, pred čemur so slavni možje plaho bežali, to pritiska na svoje junaško srce, kateremu vkljub so se ljudje sovražno zarotili. Pogled na križ Jezusov je osrčeval neštevilne mučence, da so, telesno tako šibki, bili duševno toliko močni, da se niso ustrašili za krščansko vero pretrpeti celo najhujše muke. Ko so sv. apostola Andreja pripeljali na morišče, da bi ga križali, zaklical je zagledavši križ: »O sveti križ, ki si prejel slavo od Jezusa Kristusa, skrbno sem te ljubil, dolgo pozelel, brez prestanka iskal; sprejmi me od ljudi in daj me nazaj mojemu Zveličarju«. Po pravici govori sv. Avguštin: »Križ Kristusov ima v sebi čudovito moč; sam spomin nanj požene v beg naše nevidne sovražnike, nas utrdi zoper njih napade in nas obvaruje pred njih zalezovanjem«.

Sv. Pavel piše, da je bil prepoln veselja sredi neizmernega trpljenja. Sveti križ pa je ne le vir telesne moči, temveč tudi vir duševnega znanja. Ko so sv. Tomaža Akv. vprašali, odkod zajema toliko učenost, pokazal jim je na križ, rekoč: »To je vir, iz katerega zajemam svoje znanje. Jaz spoznavam Jezusa in sicer križanega.«

2. Križ kot znamenje našega trpljenja pa daje vsem dobrim vernim kristjanom tudi tolažbo, oni dušni mir, katerega svet ne more dati. Že kralj David je klical: »Virga tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt«. (Ps. 22, 7.) Sv. Avguštin je klical: »Hic ure, hic secca, ut in aeternum parcas«. Sv. Terezija: »Gospod, umreti ali trpeti, trpeti ali umreti!« Sv. Magdalena Pac.: »Ne umreti, temveč trpeti zate!« Križi in težave, ki nas tarejo, so nam tolažba, da nas Bog v svoji ljubezni do nas hoče že na tem svetu po trpljenju toliko spokoriti in po pokori očistiti, da na onem svetu ne bo treba v vicah ali celo v peklu trpeti. Zato je sv. Lidvina s tolikim veseljem prenašala svojo dolgoletno hudo bolezen.

3. Kjer pa je tolažba, tam je tudi upanje na boljšo prihodnost. Kakor je Jezus po svojem križu odprl nam nebeška vrata, tako si mi z voljnimi prenašanjem svojih križev služimo nebesa. Misijonska pesem pravi po pravici, da je sveti križ »nebeški ključ«, s katerim si nebesa odpiramo. Sv. Avguštin pravi, da je križ nebeška lestvica, po kateri hodimo proti nebesom: »Dokler križa ni bilo,« tako piše, »še ni bilo nobene lestvice do nebes, zato niti Abraham, niti Jakob, niti David, niti kak drug človek ni mogel tje dospeti. Sedaj pa je ta lestvica postavljena, križ stoji in vhod v nebesa je odprt.« Križeva pot ali pot trpljenja je torej pot, ki pelje v nebesa, to je grešnikom

edino upanje. Zato kliče sv. Cerkev: O crux, ave, spes unica!« ter »In cruce salus!«

Nesrečnemu, potrtemu, a vernemu srcu ni noben dar dražji, nego sveti križ. Marija Medici, soproga francoskega kralja Henrika IV., ki je imela tri sinove kralje in slovi še sedaj po svoji veliki slavi in še večji nesreči, je imela v mladosti na Laškem v Etruriji prijateljico Pasitejo, ki je živela v duhu svetosti. Nekdaj obišče Marijo v Parizu. Marija jo z veseljem pozdravi in ji pravi: »Kaj lepega in dobrega mi prinašaš iz domovine?« Pasiteja odgovori: »Najboljši in najlepši dar, ki se sploh more dobiti!« Kraljica je postala silno radovedna, kakšen je ta dar, in jo prosi, naj ga ji kmalu izroči. Čez nekaj časa prinese Pasiteja velikansk, preprost lesen križ. Kraljica se je zgrozila nad njim in ga zaradi prevelike velikosti ni hotela vzeti. Toda Pasiteja ni odnehala prositi: »Sprejmite ga srčno, kraljica, kmalu bo sledil še mnogo večji križ!« Pobožna Pasiteja je prav prorokovala, ker ne dolgo potem je bil kralj Henrik IV. umorjen in kraljica je bila zaradi treh meščanskih uporov v silnih stiskah. Osem dni je bila vjeta, potem poslana v pregnanstvo. Odtod je ubežala in prišla zopet v ječo in slednjič po strašnih križih in težavah umrla v Kolinu. Prav je imela pobožna Pasiteja, da je kraljici prinesla velikansk, težak križ, ker ta je bil predpoda onega večjega križa, na katerega je bila kmalu potem kraljica Marija duševno pribita in s katerega ni več stopila do svoje smrti. Pa tudi najboljši in najlepši dar je bil ta križ, ker je v križih in bridkostih spominjal kraljico Marijo, da ona posnema v trpljenju božjega Zveličarja, da je torej vse trpljenje, da so vsi križi njena čast in slava.

4. Hudobni, grešni svet se posmehuje križu, posmehuje pomilovalno tistim, ki svoje križe in težave voljno prenašajo, a dobrim, vernim kristjanom je križ in trpljenje ne le moč, tolažba in edino upanje, temveč tudi največja čast. Sv. apostol Pavel je klical: »S Kristusom sem pribit na križ, jaz nosim rane Jezusove na svojem telesu, v nikomur drugem se ne bom hvalil, nego v križu Kristusovem.«

Križ je sedaj res častno znamenje. Križ stoji ob cestah in potih, na poljih in travnikih, v gozdih in planjavah, na gorah in v dolinah, na zvonikih in oltarjih; križ venča cesarske in kraljeve krone, križ se leskeče kot častno znamenje na prsih cerkvenih knezov in zaslužnih vojakov; križ je edina tolažba v rokah umirajočega in palma miru v rokah umrlega na mrtvaškem odru. O sveto, o častito, o mogočno in sladko znamenje svetega križa! Blagor mu, ki to znamenje prav razumeva!

Dragi v Kristusu! Skrivnost svetega križa nam ni več neznana. S sv. Tomažem Kempčanom (III., 56) radostno kličemo: »Zavoljo Jezusa smo sprejeli križ, zavoljo Jezusa osta-

nimo križu zvesti. On bo naš pomočnik, ker nas bo vodil in nam kazal pot. Glejte, pred nami že gre naš kralj, ki se je bojeval za nas.« Pojdimo torej skupaj na Golgoto, vsak naj nese potrpežljivo svoj križ; eden ima zlat, pa težak, drugi srebrn, tretji železen, četrti lesen križ... Na Golgoti pod križem Jezusovim najdemo Marijo, svojo nebeško Mater, katere žalosti smo pre-mišljevali letošnji postni čas. Ona je našla v križu, na katerem je Jezus svet odrešil, edino tolažbo. Tudi naša srca bodo potolažena in bodo pripravljena sprejeti tudi najhujše trpljenje, če se bodo popolnoma darovala in posvetila Zveličarju, ki ga na križu visečega danes častimo. O, da bi mogel darovati srca vas vseh Jezusu, vsa srca, ki so se v sveti velikonočni spovedi spravila z Bogom, o, da bi jih mogel dvigniti k Jezusu na križu! Zaklical bi: Mili Jezus, sprejmi vsa srca, glej, tebi so se darovala, tvoja so torej! Varuj jih, ohrani jih, da ti ostanejo zvesta!

O preblazena Devica, naša mati Marija, izprosi nam vsem milost, da se danes tebi in tvojemu božjemu Sinu popolnoma darujemo in da bo vse naše življenje vama posvečena daritev! Amen.

J. T.

Velikonočna nedelja.

Jezus — nebeški vrtnar.

Jezus reče Magdaleni: Žena! kaj jokaš? Koga iščeš? Ona, ker je me-nila, da je vrtnar, mu reče: Gospod! ako si ga ti odnesel, povej mi, kam si ga položil? Jan. 20, 15.

Prečudno dogodbo velikonočnega jutra, polno najmenitnejših skrivnosti, nam sv. evangelisti tako-le pripovedujejo: Ko je minulo praznovanje velike sobote v Jeruzalemu, so nakupile še tisti dan zvečer Marija Magdalena, Marija, Jakobova mati, in Salome dišav, da bi šle prvo jutro po soboti, to je v nedeljo, v grob Jezusov ter dovršile maziljenje njegovega presvetega telesa. Še pred svitom gredo k grobu. Med potjo so v skrbi, kdo jim bo odvalil kamen od duri groba. Ta čas pa je že angel, potem ko je Jezus iz groba vstal, odvalil kamen. Ko pridejo k grobu, in ko vidi Marija Magdalena, da je kamen že odvaljen, teče brž proč, Petru in Janezu pravit. Oni dve ženi pa stopita bližje k grobu. Kar ugledata dva angela, katerih eden jima naznani vstajenje ter ukaže, to tudi učencem naznani. Potem ko sta bili grob zapustili, pride Marija Magdalena s Petrom in Janezom, katera ogledata grob in se potem tudi vrneta. Marija Magdalena pa ostane še tam vsa žalostna. Ko se skloni v grob, ugleda tudi dva angela, kakor prej oni dve ženi, dasiravno učenca nista videla angelov. Ko se potem ozre okrog sebe, zagleda tudi Jezusa, o katerem pa meni, da vidi

vrtnarja. Jezus ji ukaže, naj naznani učencem, da gre k Očetu, in izgine izpred njenih oči. Potem se Jezus prikaže tudi onima ženama ter jima naroči, naj gresta povedat učencem, kar sta videli.

Dogodek o Mariji Magdaleni nam sporoča sv. evangelist Janez natančno tako-le:

Angela, belo oblečena, nagovorita Magdaleno, rekoč: »Žena, kaj jokaš?« Ona jima reče: »Ker so vzeli mojega Gospoda, in ne vem, kam so ga položili.« Ko to izgovori, se obrne nazaj in vidi Jezusa stati, pa ne vé, da je Jezus. Jezus ji reče: »Žena! kaj jokaš? Koga iščeš?« Ona, ker meni, da je vrtnar, mu reče: »Gospod, ako si ga ti odnesel, povej mi, kam si ga položil, in jaz ga bom vzela.« Jezus ji reče: »Marija!« Ona se ozre in mu reče: »Rabóni!« (kar se pravi Učenik). Jezus ji reče: »Nikar se me ne dotakni; zakaj nisem še šel k svojemu Očetu. Pojdi pa k mojim bratom in povej jim: Grem k svojemu Očetu in k vašemu Očetu, k svojemu Bogu in k vašemu Bogu.« (20, 12.—17.)

Tako je spoznala sveta spokornica tistega, ki ji je odpustil grehe, jo potolažil ter jo učil nebeških resnic. Sv. pismo nam pove, da se je marsikrat »usedla k noгам Gospodovim in poslušala njegovo besedo«. (Luk. 10, 39.)

Tudi mi se približajmo sedaj njemu, ki se je Mariji Magdaleni prikazal velikonočne nedelje jutro kot vrtnar in oglejmo si Jezusa-vrtnarja nekaj na zemlji. In to v njegovo večjo čast!

O nekem francoskem škofu davnega časa se pripoveduje, da je sklenil skrivaj iti pokoro delat, in zato je odložil svojo škofovsko čast, vrgel ključe do škofovske oprave v morje ter dolgo časa nepoznano v tujini služil kot reven vrtnar.

Preljubi v Gospodu! Sv. Peter imenuje Jezusa Kristusa »pastirja in škofa naših duš«. (II. 21, 25.) On je stopil iz nebeških višav na našo zemljo. Da bi zadostil za grehe vesoljnega sveta, je odložil svojo čast, vrgel od sebe ključe smrti, ko se je sam vdal smrti ter kot vrtnar človeštva hodil okrog, dokler se ni po neskončnem trpljenju, premagavši s svojim vstajenjem smrt, prikazal tako, da nič več ne umrje. Zato pravi sv. Cerkev v zbirni molitvi današnje svete maše, da je Bog današnji dan po svojem edinorojenem Sinu premagal smrt in nam odklenil vrata večnega življenja.

Kot vrtnar pa je prišel v nepregledno puščavo v trojnem oziru: Pusto je bilo v dušah človeških, ker so bile v zmotah in grehah. Pusto je bilo v telesih človeških, saj je našel polno nadlog in bolezni, smrt in trohno. Pusta je bila zemlja sama, ker prekleta od Boga vsled prvega greha, zato brez pridnega, znojnega dela rodi trnje in osat, in sovražne so človeku zemeljske prvine, zlasti ogenj in voda.

Toda po preroku Izaiju je Bog napovedal, »da bo potolažil Sion, in potolažil vse njegove razvaline, in napravil bo njegovo puščavo kakor raj, in njegovo samoto kakor vrt«. (51, 3.) In po Ezechielu je prerokoval: »Ko bo puščobna zemlja obdelana, ki je bila poprej pusta pred očmi slehernega popotnika, porečejo: Ta neobdelana zemlja je postala kakor vrt veselja«. (36, 34, 35.)

Poglejmo, kako je nebeški vrtnar trojno puščavo tako lepo preobrazil!

1. Nebeški vrtnar je hodil okrog ne meneč se za solčno vročino in težo dela ter plel greha plevel. Nerodovitna srca, podobna pusti, suhi zemlji, je porosil in namočil s svojo milostjo; s svojo milobo in ostrostjo jih je preoral ter vanje posejal seme svojega božjega nauka, da vzkali ter prinese stoteren sad. In da bi seme dobro rastle in rodilo najobilnejše, je mnogo premolil podnevu in ponoči, na samotah in v gorskih višavah. Kakor pa se kmalu pozna na bujni rasti in lepoti cvetlic, kje je imel več vrtnar svojo roko zraven, tako se tudi še sedaj pozna, kje je nebeški vrtnar posebno deloval, kje s svojo roko sadil in s svojo ljubeznijo gojil, da so zrastle tam najzlahotnejši in naboljši ljudje. Imenujem vam le nekatere take cvetke izza časa Jezusovega vrtnarstva: Marija, čudežni cvet iz Jezusove korenine, ki je nosila Zveličarja sveta kot blaženi sad svojega telesa; Peter s svojo kremenito vero in resnično pokoro; Natanael, pravi Izraelec, »v katerem ni zvijače« (Jan. 1, 47.); Matevž, ki se dá od navadne cestninarske službe radovoljno in veselega srca presaditi na tla apostolskega delovanja; Cahej, pripravljen vsako krivico čveterno popraviti; Janez, deviški mučenec in poln otroške ljubezni, ki se oklepa Gospoda in njegovega križa do zadnjega izdihljeja; Marija Magdalena — tiha cipresa — zglede prave spokornosti.

Tak je bil vpliv nebeškega vrtnarja na duše, ki so bile za to vzprejemljive.

2. Tudi na t e l o človekovo se je raztezala njegova delavnost in skrb. Bolna telesa je ozdravljajal, da so oživela v prvotni moči, posameznim čutom je dajal posebno moč. Jokal je ob mrtvem prijatelju Lazarju, ki ga je pobrala smrt, kakor se solzi vrtnar, ako mu vihar pokonča najljubšo rastlino. Pripognil se je k trohnobi ter priklical že štiri dni v grobu ležečega Lazarja iz njega.

Drugič se mu smili ljudstvo, ker mu nerodovitna puščava ne more podati živeža. Z novim stvarjenjem dá tisočem ljudi dovolj kruha. In ko morski valovi preté ladji, pa se Jezus zopet pokaže gospodarja naravi, in ladja splava mirno po vodni gladini.

3. Pa poglejmo nebeškega vrtnarja, kako na svojem telesu hoče zadostiti za oni greh, ki je bil storjen z nepokorščino v raj, in vsled katerega je zemlja postala pusta za obdelovanje, pa toliko rodovitnejša za greh.

Na vrtu je bilo, kjer je storil prvi vrtnar greh, vsled katerega je zapadel raznim boleznim in nazadnje gotovi smrti, za njim pa vsi njegovi potomci. Iz strahu pred svojim Stvarnikom sta se skrila prva človeka med drevje, in ko je klical Adama, se je tresel pred njim. Zveneale so mu vse cvetke veselja in blaženosti v Bogu.

Na vrtu je bilo, kjer so drugega, boljšega Adama, in Gospoda našega Jezusa Kristusa, »obsle smrtne težave«. (Luk. 22, 13.) Sv. Janez piše: »Jezus je šel s svojimi učenci čez potok Cedron, kjer je bil vrt, v katerega je šel on in njegovi učenci«. (Jan. 18, 1.) Tam na Oljski gori je bil »ves žalosten in otožen«, da je sam rekel: »Moja duša je žalostna do smrti«. In je padel na obraz in je molil. (Mat. 26, 37, 38, 39.) Teža grehov vesoljnega sveta je vpognila v tem vrtu nebeškega vrtnarja, in pogled na nehvaležnost ljudi ga je tako izmučil, da je bil njegov pot, kakor krvave kaplje, tekoče na zemljo. (Luk. 22, 24.) Ker pa je božja pravica v raju zapretila, da bo zemlja rodila trnje in osat, zato, pravi sv. Ciril Jeruzalemski, je vzel božji Sin trnjevo krono na glavo, da bi odvezel to prekletstvo. Postavil je kot nebeški vrtnar novo drevo na Golgoti, suhi les križa naj postane po njegovi krvi drevo življenja vsemu človeštvu. Zato veliki petek sveta Cerkev tolikanj blagruje drevo križa kot sladki les, ki ga ni nikjer takega ne po listju, ne po cvetju, ne po sadu.

In nasproti Evi, ki se je pod prepovedanim drevesom pregrešila z napuhom, je pod drevesom življenja na Kalvariji stala druga, boljša Eva, božja Mati Marija in najponižnejša Devica s sedemkrat prebodenim srcem.

Nebeški vrtnar je na vrtu imel svoj pogreb in svoj grob. Sv. Janez priča o tem tako-le: »Bil je na tistem kraju, kjer je bil križan, vrt, in na vrtu nov grob, v katerega še nihče ni bil položen«. (Mat. 19, 41.) Tam sta Jožef Arimatejec in Nikodem položila Jezusa. Nekaj dni poprej se je samega sebe primerjal pšeničnemu zrnju, rekoč: »Ura je prišla, da bo Sin človekov poveličan. Resnično, resnično vam povem, ako pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umrje, ostane ono samo! Ako pa umrje, stori veliko sadu.« (Jan. 12, 33, 34.) Hotel je reči: Ura je blizu, da bom po svoji smrti poveličan ter pojdem v veličastvo svojega Očeta in bom od judov in nevernikov Mesija spoznan. Kakor pa mora pšenično zrno v zemlji umreti, da ob svojem času obrodi veliko sadu, ravnotako moram tudi jaz umreti, da prinesem sad odrešenja, da bom poveličan in seboj potegnem človeštvo k nebeškemu Očetu.

Današnje jutro na vse zgodaj pa je angel naznanil ženam preveseli dogodek: »Vstal je, ga ni tukaj! Glejte kraj, kamor so ga bili položili.« (Mark. 16, 6.) In še 40 dni, pa bosta zopet dva angela pričala, da je taisti Jezus šel z Oljske gore v nebo na desnico Očetovo kraljevati in vladati na vse veke.

Kaj pa z nami? Ali nas je nebeški vrtnar pustil osamljene, brez pomoči, brez vodstva na zemlji? Gotovo ne, saj je rekel po zadnji večerji: »Ne bom vas zapustil sirot.« (Jan. 14, 18.) In zares! Zvest svoji obljubi nas je izročil skrbni vrtnarici sv. katoliški Cerкви, v kateri ostane on še vedno nevidni vrtnar, ki skrbi za vsako posamezno sadiko, za vsako posamezno dušo. Služabniki sv. Cerkve sade in prilivajo po vrtu njenem, toda uspeh prihaja od Boga. Tako uči apostol: »Jaz sem sadil, Apolo je prilival, Bog pa je dal rast. Tedaj ni nič, kateri sadi, in nič, kateri priliva, ampak Bog je, kateri rast daje.« (I. Kor. 3, 6. 7.) Podobno uči sv. Cerkev v molitvah velike sobote, kjer moli k Bogu kot k gospodarju, kateri se je po vseh krajih razodeval sejavca dobrih semen in gojitelja izvoljenih palm; zato naj podeli svojim ljudstvom, ki so njegovi vinogradi in njegove setve, da bodo odstranivši plevel trnja in osata rodovitna postala na vrednem sadu. Mi pomočniki nebeškega vrtnarja sadimo in prilivamo oznanovaje božjo besedo, delé sv. zakramente in opravljaje najsvetejšo daritev. Nebeški vrtnar sam pa s svojo milostjo, zaslužen na sv. križu, in posebno po sv. obhajilu deluje v naših dušah; svoje čednosti zasaja v nas ter jih goji, da bi se mi tako-rekoč vanj preobrazili ter se spopolnili po njegovi ljubezni. Tako in podobno v edinosti s Sv. Duhom utrjuje svoje kraljestvo v dušah pravičnih kristjanov, dokler ne presadi vseh nedolžnih in vseh resnično spokorjenih k sebi v nebeški raj. V ta svoj večni raj, v svoje nebeške žitnice, o božji vrtnar Jezus Kristus, presadi ob naši smrti tudi naše duše, po vesoljnem vstajenju pa tudi naša telesa! Amen.

Val. Bernik.

Velikonočni ponedeljek.

Kristusovo in naše vstajenje.

Gospod je res vstal in se je prikazal
Simonu! Luka 24, 34.

V začetku drugega stoletja je pretrpel slavno mučeniško smrt sveti antijohijski škof Ignacij, učenec sv. apostola Janeza. Obsojen je bil v smrt, da naj ga v Rimu vržejo zverém. Vso daljno pot iz Antijohije do Rima ga je stražilo do 10 vojakov in ga strašno trpinčilo. On sam o tem piše takole: »Od Sirije do Rima se vojskujem z divjimi zverinami na suhem in na morju, podnevi in ponoči. Vkljen sem na deset levov, t. j. na deset vojakov, ki so moji stražniki in ki so tembolj divji, čim več dobrega jim storim.« Bila ga je sama ljubezen in potrpežljivost; bil je res pravi učenec sv. Janeza. Ko je izvedel, da ga hočejo kristjani v Rimu osvoboditi, se je tega tako prestrašil, da jim je pisal: »Molčite o meni, da postanem božji; več ne terjam od

vas: da bom Bogu darovan, dokler je altar pripravljen. O dobro je na svetu zahajati in pri Bogu vzhajati. Naj bom hrana divjih zverin, po katerih pridem k Bogu. Božje žito sem, naj me zobje krvoločnih zveri zdrobe in zmeljejo, da bom čist kruh Kristusov. Želim, da bi te zveri že prežale name, da bi se ne ustrašile mene, slabotnega starčka. Jaz jih bom vabil, da me hitro sterejo in ako me nočejo pograbit, jih bom prisilil. Odpustite mi bratje, jaz vem, kaj mi je v dobro.»

Dne 20. decembra l. 107. pridejo v Rim in ga peljejo v gledališče v hrano zverém. Že zasliši sv. Ignacij rjojenje levov in veselo zakliče: »Ali slišite glas mojega Gospoda, ki me kliče na boj in na zmago!« In hipoma planeta dva leva in ga raztrgata.

Predragi v Kristusu! Kje je dobil stoletni starček sv. Ignacij tisto moč, ki ga je osrčevala v smrti in premagala naravno bojazen pred smrtjo. V velikonočnem prazniku in v misli, ki nas mora te dni navdajati. Kristus je vstal — torej bom po kratkem trpljenju tudi jaz vstal. Ali ni bilo treba, da je Kristus trpel in tako v svojo slavo šel? V postu smo premišljevali trpečega Zveličarja, sedaj ga glejmo v njegovi slavi. In ker je On prvi izmed mnogih bratov, ki je odšel v svetišče, naj nas njegovo častito vstajenje navdaja k trdni veri in blaženemu upanju, da bomo tudi mi vstali s Kristusom, če bomo tukaj trpeli s Kristusom. Premislimo torej dve temeljni resnici naše vere: 1. Gospod je res vstal in 2. tudi mi bomo v resnici vstali. Resnično! Gospod je vstal, aleluja!

I. »Kristus je res vstal!« Pričelo se je zanj novo, zmagoslavno življenje. Vkljub vsem čudežem in prorokovanjem je vendar imel Kristus v svojem življenju vedno podobo hlapca, revščine, dela, trpljenja in zatajevanja. Prva skrivnost popolnega Kristusovega poveličanja pa je njegovo vstajenje. Zato je Velika noč najmenitnejši praznik vseh praznikov.

1. Kristus je res vstal. Vse nam to zatrjuje in potrjuje. Sveto pismo, sveti angeli, pobožne žene pri grobu, apostoli, ki so od začetka dvomili, pozneje pa prepričani vsemu svetu to resnico oznanjevali, zanjo kri prelili. Da, vse krščanstvo nam to oznanuje; s to resnico stoji ali pa pade krščanstvo. Ta resnica je podlaga naše vere. Kajti sv. apostol pravi: »Če pa ni vstajenja mrtvih, potem tudi Kristus ni vstal. Če pa Kristus ni vstal, je prazno naše oznanovanje, prazna je tudi naša vera!« (I. Kor. 15, 13. 14.) Pa ne samo vere naše podlaga je Kristusovo vstajenje, ampak tudi upanja. Isti Pavel namreč govori (32): »Ako sem se z zvermi boril v Efezu, kaj mi pomaga, če mrtvi ne vstanejo. Potem le jejmo in pijmo, zakaj jutri bomo umrli.« — In v istem pismu pravi: »Ako samo v tem življenju v Kristusa upamo, smo najnesrečnejši med vsemi ljudmi.«

2. Kristus pa je tudi moral vstati. Tako je bilo prerokovano; tako so naznanjale predpodebe: Izak, zlasti pa Jona. Kristus sam je večkrat to apostolom zatrjeval. Še celo Judje so nestrpno pričakovali tretjega dne in obstražili njegov grob. Vseh oči so bile tiste dni obrnjene na njegov grob. Če ne bi vstal, bilo bi vse prazno: vera, načrti, Cerkev. Toda Kristus je vstal.

3. Kristus je vstal častitljiv. Veselje sledi žalosti, zmagoslavje boju. V svojem trpljenju je Zveličar vse izgubil. Izgubil je premoženje: na križu ni mel, s čimer bi se pokril; rabeljni so si njegova oblačila porazdelili. Izgubil je čast in dobro ime, saj ni bil nikdar nihče bolj zasramovan in zaničevan. Izgubil je lepoto, prostost, zdravje, življenje! Zdaj se je vse izpremenilo. Zopet je vse nazaj dobil. Postal je Gospod vesoljne zemlje. Prej je govoril: »Lisice imajo jame« itd. Prej je bil izvržek ljudstva, zdaj je s slavo in častjo odet. Prej zaničljiv in slaboten, zdaj »Moč božja«, »virtus Dei«; »mogočen v vojski«, »potens in proelio«. Prej kakor gobov, mož bolečin, zdaj se mu sveti obraz kot solnce. Prej smrten, zdaj zmagalec smrti, nesmrten. »Kje je tvoja zмага, o smrt?«

4. Kristus je vstal tretji dan. Zakaj? Zato, da so se lahko prepričali vsi ljudje, da je resnično umrl.

5. Kristus je vstal neopazovan. Nobeno človeško oko ni tega videlo, samo večnost, kori angelov in očaki pred peklom. Zakaj? Ker Kristusovo življenje ne pripada več ljudem, ampak večnosti.

6. Kristus je vstal iz lastne moči. S svojo lastno božjo močjo je združil dušo s telesom. In ravno to je največji čudež, čudež vseh čudežev.

7. Kristus je vstal kot zmagovalec. S tremi sovražniki nas je hudobni duh osušnil: z mesom, z oblastjo satanovo in s smrtjo. Odvzel je s tem človeku vse dari božje: miru, milosti in nesmrtnosti. Moč strasti in greha je Zveličar že prej premagal, sedaj je pa tudi moč smrti pokončal in dal ljudem zopet nesmrtnost. Kakor je Samson mestna vrata, ki so ga zapirala, izdril in odnesel, tako je izdril Kristus vrata smrti zmagoslavno in nam odprl nebeška vrata.

8. Kristus je vstal nam v veselje. Aleluja, to je veseli klic teh dni. Vse se veseli: angeli, nebesa in zemlja. Mari se mi sami ne bomo veselili slave našega Boža?

9. Kristus je vstal, da nas uči ljubezni. Njegova slava je naša slava, njegovo vstajenje naše vstajenje.

10. Kristus je vstal, da nas napolni z upanjem in s tolažbo, da bomo tudi mi vstali, in to premišljajmo v II. delu: naše vstajenje, »vstajenje mesa«.

II. 1. Malo je stvari v naši sveti veri, o kojih bi bilo toliko govora kot o vstajenju. Zato moramo jasno in točno znati, kaj

se razume pod besedo vstajenje. Da bo naša duša vstala, o tem ni dvoma, ker duh ne more umreti. A tudi naše telo bo vstalo, prav isto telo, ki ga imamo sedaj, isto meso, iste kosti. Naše vstajenje se primerja z vstajenjem Kristusovim. A Kristus ni vstal samo z dušo, ampak tudi s telesom: »Otipajte in pogledjte.« — rekel je Kristus apostolom, »ker duh nima telesa, kakor vidite, da ga imam jaz.«

2. A naše vstajenje je skrivnost vere, kakor je Kristusovo vstajenje. Bog sam more naše telo oživiti; če vprašamo svoj razum, tega seve ne moremo razumeti. A imamo trdne dokaze o tem v sv. pismu. Ko je prerok Elija molil, je oživel sina vdove. Ko so se Eizejeve kosti dotaknile mrtvega človeka, je ta oživel. Ko je Kristus zaklical: »Deklica, vstani,« in Lazarju: »Lazar, pojdi ven!« sta oba oživela. In Peter je obudil milosrčno Tabito, prijateljico in dobrotnico rev in sirot.

3. Ti zgledi nas učé, da se bo izpolnilo vse ono, kar nas učé svete knjige o vstajenju. Oni veliki trpin v starem zakonu, Job, se v svoji nesreči tolaži: »Vem, da moj Zveličar živi, in poslednji dan bom vstal iz zemlje. In zopet se bom odel s svojo krvjo in v svojem telesu bom videl svojega Boga, kojega bom videl jaz sam in moje oči ga bodo gledale in ne drugi. To upanje je shranjeno v mojih prsih.« Kakor je vera v vstajenje tolažila trpečega Joba, tako je isto upanje hrabrilo tudi makabejske brate in njih mater. Drugi makabejski sin je junaško govoril kralju Antijohu: »Ti hudobnež nas sicer v pričujočem življenju moriš, ali kralj sveta nas bo ob vstajenju obudil k večnemu življenju.« In tretji je iztegnil roke in srčno rekel: »Iz nebes imam te ude, pa zavoljo božjih postav jih zaničujem, ker jih upam od njega zopet dobiti.« (II. Mak. 7.) In na kolikih mestih je Zveličar govoril o vstajenju mrtvih. »Prišel bo čas, da bodo vsi, ki so v grobéh, slišali glas Sinu božjega in ki so dobro delali, bodo vstali v vstajenje življenja, ki so pa hudo, v vstajenje sodbe.« Ko je Sveti Duh prišel, jih je učil vso resnico in o tej resnici je pričal sv. Pavel (ut supra . . .).

In sv. mučenci? Milijone in milijone jih štejemo. Kaj jih je navduševalo, kaj hrabrilo, da so šli veselega obraza v smrt in najgrozovitejše muke? Zavest in trdna vera, da je Kristus vstal in da bodo tudi sami po njem vstali.

4. Nauka o vstajenju ne moremo s svojim razumom objeti, a ko je enkrat razodet, moremo ga s svojo pametjo razumeti, da je mogoč in da mora biti vstajenje. Saj nam že sama narava ta nauk oznanuje. Zrno pade v zemljo, segnije, a iz njega prokne in vzkali nova rastlina. Solnce zapade, vtone, da vzide drugo jutro zopet lepše. Iz zimske otrple narave se prebudi nova pomlad. In mari bi edino človek, ki je slika in prilika božja, več ne vstal? In njegova narava sama je taka, da naš sili k misli, da mora biti vstajenje. Človek obstoji iz duše in

telesa; on spaja v sebi nerazumno naravo in razumnega duha. Duša sama zase ni človek, ampak duh, in telo samo zase ni človek, ampak samo v zvezi z dušo. To je naravna zveza; telo se čuti nesrečno, če kdo raztrga to vez, in zato je smrt tako silna, ker to vez raztrga. A oboje: duša in telo zopet hrepeni po združitvi.

Gotovo je tudi, da Bog dobro plačuje in hudo kaznuje. Z druge strani pa vemo, da je mnogo ljudi na zemlji, ki hudo delajo in vendar se jim dobro godi. Mnogi pa so dobri, pa se jim slabo godi. Kje bi bila potem pravica božja, če bi ne bilo vstajenja? Saj tudi telo trpi in dela z dušo vred dobro ali slabo, zato se mora tudi po smrti ali veseliti ali pa trpeti. »Kdor hoče za menoj priti« — pravi Kristus, — »naj zadene križ na svoje rame in naj hodi za menoj.« Čemu križ, čemu trpljenje, če pa ni vstajenja? Adamu je Bog dal prelep vrt, kjer se je veselilo tudi telo. Zato mora vstati tudi telo, da se v nebesih veseli, ker Kristus nam je vse nazaj pridobil, kar smo v Adamu izgubili. Ker pa vemo, da bo tudi naše telo vstalo, zato lahko prenašamo zaničevanja in preganjanja.

5. Kakor so v Adamu vsi umrli, tako moramo v Kristusu vsi vstati. Vsi ljudje bodo vstali, a vendar bo velik razloček med njimi, razloček bo med grešniki in pravičniki. »Vsi bomo vstali, toda ne bomo vsi izpremenjeni,« pravi apostol Pavel.

Predragi kristjani! Gotovo je, da bomo tudi mi vstali. Toda vprašajmo se prav resno, kako bomo vstali; nikar se ne slepimo, nikar se ne izogibajmo tega temeljnega vprašanja. Mi vemo, da bomo vstali, toda kako bomo vstali, ali v življenje, ali v smrt? Ali bo naše vstajenje podobno Kristusovemu vstajenju? Mi sicer ne vemo, kako bomo vstali, ali poveljani s Kristusom ali pogubljeni, ali na levici ali na desnici. Toda eno vemo: če živimo in trpimo s Kristusom, če ga posnemamo v križih in trpljenju, posnemali ga bomo tudi v poveljanju in v vstajenju. To je naša trdna vera, naše blaženo upanje. »Ali ni bilo potrebno, da je Kristus trpel in tako v svojo čast šel?« Za velikim petkom zemskega trpljenja napoči velika nedelja večnega vstajenja, večne aleluje. Amen.

Fr. K.

Bela nedelja.

1. Neutemeljenost verskih dvomov zaradi nezmotljivosti sv. Cerkve.

Ne bodi neveren, ampak veren!
Jan. 20, 27.

Tako zelo smo ljudje navezani na čute, da le neradi kaj verujemo, česar ne vidimo, ne slišimo, se ne dotaknemo. Ker nam pa sv. vera predstavlja same nevidne, nedotakljive, izkratka nadčutne predmete, katerih ne moremo zaznati s svojimi čuti, se zgodi le prepogostokrat, da nam pride kak verski dvom, ki lahko postane naposled trdovratna nevera, če svoje pameti takoj ne uklonimo veri.

O tem nas prepričuje današnji evangelijski. Ko se je Jezus po svojem vstajenju prikazal zbranim apostolom, ni bil sv. Tomaž pričujoč. Zato noče verjeti svojim tovarišem, da je Gospod vstal. Trdovratno govori, da, dokler sam ne vidi Zveličarja ter se ga ne dotakne, dotlej ne verjame. Šele, ko se mu vstali Odrešenik resnično prikaže, postane veren.

Ali se pa to pravi verovati, ako ima človek zgolj tisto za resnico, kar vidi in obtiplje? To ni vera, najmanj pa zveličavna vera. Da vas torej, predragi v Kristusu, potrdim v zveličavni veri, rečem: Katoliški kristjan nima vzroka dvomiti o verskih rečeh, kajti sv. Cerkev se ne more zmotiti v verskih in nraavnih naukih ali učiti kaj krivega.

To svojo trditev razdelim takoj na dva dela, namreč: 1. Cerkev, katero je ustanovil Kristus, mora biti nezmotljiva; 2. ta Cerkev ne more biti druga, nego naša rimsko-katoliška.

Duh resnice spremljaj me med govorom, da vam o predmetu, ki sem si ga bil danes izbral, prav prepričevalno govorim!

I. Namesto stare judovske cerkve je ustanovil Jezus Kristus novo, svetejšo in popolnejšo Cerkev; to je bil vzrok njegovega prihoda na svet, to je bil namen njegovega triletnega poučevanja, to je bila vsebina njegovih nauk. In to novo Cerkev — svojo ustanovo — je Jezus Kristus ljubil in se za njo daroval. Ta Cerkev je ono »sveto mesto Jeruzalem«, katero je videl sv. apostol Janez v svojem skrivnem razodenju. Mi verniki smo meščani tega Jeruzalema in zato nas sv. Peter imenuje »izvoljen rod, kraljevo duhovstvo, svet narod, pridobljeno ljudstvo«. (I. Pet. 2, 9.)

Ta sveta, ta popolna od Kristusa ustanovljena in ljubljena Cerkev je ona »cerkev živega Boga«, katero imenuje sv. Pavel »steber in trdnost resnice«. (I. Tim. 3, 15.) Kakor učé vsi sveti

očetje in razlagalci sv. pisma, pomenijo te besede, da se Cerkev Jezusa Kristusa ne more v verskih rečeh nikdar zmotiti. To nezmotljivost je večkrat obljubil Sin božji svoji novoustanovljeni Cerkvi. Pri sv. Janezu pravi: »Jaz bom Očeta prosil in vam bo dal drugega Tolažnika, da pri vas ostane vekomaj: Duha resnice.« (14, 16, 17.) »Kedar pa pride on, Duh resnice, vas bo učil vso resnico.« (Jan. 16, 13.) Če bo pa glasom teh Gospodovih besed Sv. Duh vekomaj ostal pri Cerkvi in jo učil vso resnico, ali se bo mogla potem kdaj zmotiti? — Pri sv. Matevžu zatrjuje Zveličar svoji novi Cerkvi, da je peklenska vrata ne bodo premagala. (16, 18.) S temi besedami ji obeta dvojno, namreč da ne bo nikdar uničena do konca sveta in da je ne bo nikdar premagal satan s tem, da bi jo zapeljal v kak kriv nauk. In v resnici, če bi Cerkev kdaj učila kaj krivega, bi jo bila peklenska vrata premagala in obljuba Odrešenikova bi ne bila resnična! — Nadalje govori pri istem evangelistu od mrtvih vstali Zveličar tako: »Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Torej pojdite in učite vse narode in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Sv. Duha. Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem zapovedal. In glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta.« (Mat. 28, 18—20.) Komu je govoril Sin božji te besede? Govoril jih je apostolom kot predstojnikom nove Cerkve, ko se jim je bil poslednjič prikazal. Rečem vam, pravi, meni je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji. Tej moji oblasti in vsemoččnosti zaupajte; z njo vas bom podpiral do konca sveta. Pojdite torej z zaupanjem, učite z zaupanjem, krščujte z zaupanjem! Jaz bom pri vas in pri vaših naslednikih vekomaj, dokler bo svet stal. Kdo more ugovarjati temu jasnemu zatrdilu in zanikovati nezmotljivost Cerkve?

Naposled na vprašam, dragi kristjani, kaj je tudi potrebnejše za Kristusovo Cerkev, nego da je nezmotljiva v verskih in nravnih naukih? Čast božja in večni blagor vseh vernikov sta od tega odvisna. Kako bi bila pa nezmotljivost mogoča, če bi Cerkev ne bila zagotovljena vedne podpore svojega božjega Ustanovitelja? Kaj bi se zgodilo, če bi Sin božji vedno ne podpiral svoje Cerkve? Zašla bi na kriva pota, zabredla v krive nauke, nerazodete resnice bi imela za razodete in nasprotno, grehe bi smatrala za čednosti in obratno, skratka: nehala bi biti prava Cerkev njegova. Ali bi bilo pa vse to njenemu božjemu Ustanovitelju v čast? Nikakor ne. Žato ji je pa Gospod obljubil svojo vedno podporo in nezmotljivost, tako da se še ni in se ne bo nikoli zmotila, kar zadeva sv. vero.

II. Pridem k drugemu delu ter rečem: Od Jezusa Kristusa ustanovljena in z nezmotljivostjo obdarovana Cerkev ni druga, nego naša katoliška, katere udje smo mi.

Temelj svoji novi Cerkvi je postavil Gospod, ko je rekel sv. Petru: »Ti si Peter in na to skalo bom zidal svojo Cerkev in peklenska vrata je ne bodo zmagala. (Mat. 16, 18.) Takoj

potem obljubi Petru prvenstvo v tej Cerkvi, rekoč: »Tebi bom dal ključe nebeškega kraljestva; in karkoli boš zavezal na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih, in karkoli boš razvezal na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih,« (Mat. 16, 19.) in ga vpričo drugih apostolov in učencev postavi za najvišjega pastirja ter mu ukaže pasti njegova jačnjeta in njegove ovce, t. j. vladati i vernike i predstojnike Cerkve.

Tako je bila torej ustanovljena Jezusova Cerkev in imenovan njen poglavar. Sedaj jo je bilo treba le še razširjati. To nalogo pa dá Gospod svojim učencem, ko jim zapove malo pred svojim vnebohodom: »Pojdite in učite vse narode . . . izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal.« (Mat. 28, 19. 20.) Kako da so apostoli in učenci to svojo nalogo dejansko izvrševali ter razširjali sv. Cerkev in kako je rastle število vernikov, je opisal v dejanju apostolov sv. evangelist Luka in lahko berete, predragi verniki, v Zgodbah sv. pisma. Preobširno bi bilo danes v govoru to navajati.

Sedaj vidite, kajne, ljubi kristjani, kako je Jezus Kristus ustanovil svojo Cerkev, katero so potem razširjali apostoli in učenci njegovi in ki obstoji še dandanes. Pred vnebohodom Gospodovim ni bila drugega kot družba vernikov, ki so verovali Jezusov nauk in Božu služili pod najvišjim vidnim poglavarjem sv. Petrom. To je bila sv. Cerkev ob svoji ustanovitvi in prav to je naša katoliška Cerkev še dandanes. Mi katoliški kristjani smo družba vernikov, ki verujemo vse to, pa nič drugega, kar je učil Kristus in so po njegovem ukazu oznanjevali apostoli, ki sprejemamo od njega postavljene zakramente in ki Božu služimo v tej veri pod pravim naslednikom sv. Petra, rimskim papežem, ki ima isto oblast, ki jo je sprejel sv. Peter od Jezusa. Cerkev, katero je ustanovil Zveličar, je verovala, kar mi verujemo, in mi ne verujemo nič manj, pa tudi nič več, nego je ona. Nihče ne more dokazati, da bi bila naša sv. Cerkev v verskih resnicah, katere je sprejela od Gospoda in apostolov, kaj izpremenila, opustila, pridejala ali si izmislila kaj novega. Pač je marsikaj izpremenila v vnanji službi božji in v obredih, ker se ni prilegalo več razmeram sedanjih časov, pač je nanovo izrekla in posebno naglasila stare verske resnice; toda da bi bila učila popolnoma nove verske resnice, se ni nikoli zgodilo in se nikdar ne bo. Vse, kar mi verujemo sedaj, se je verovalo že v prvih časih Cerkve. Vsled tega je pa naša katoliška Cerkev tista, ki jo je ustanovil Jezus Kristus in kateri je obljubil svojo pomoč, da bo nezmotljiva vekomaj.

Kaj sledi sedaj iz tega? To, kar sem povedal že izpočetka in koncem govora ponavljam, namreč da nima noben katoliški kristjan najmanjšega vzroka dvomiti o katerikoli verski resnici. Zato pa verujmo, predragi v Kristusu, vse, kar nam zapoveduje sv. Cerkev verovati, prav z otroškim, zaupljivim srcem! Ni

druge poti v nebesa, nego pot splošne, trdne, žive in stanovitne vere, kajti sv. pismo pravi: »Kdor ne veruje, bo pogubljen.« (Mark. 16, 16.) Amen.

Po P. R. Graserju O. S. B. — K. Čik.

2. Govor prvoobhajaneem in njih staršem.

(Obenem priložnostni govor za dan prvega sv. obhajila.)

Pustite otroke priti k meni in ne branite jim, ker njih je nebeško kraljestvo. Luk. 18, 16.

I. Današnji dan je za vas, ljubi otroci, najlepši in najveselejši v življenju, ker pristopite prvikrat k mizi Gospodovi, da zaužijete nebeški kruh, ki je hrana vaših neumrjoch duš. Učili smo se, da je Jezus, vaš prijatelj, pri zadnji večerji vzel kruh, ga blagoslovil in dal apostolom z besedami: »Vzemite in zaužijte, to je moje telo, ki bo za vas darovano!« Ravno tako je vzel kelih z vinom, ga blagoslovil in dal apostolom, rekoč: »Pijte vsi iz njega, to je moja kri nove zaveze, ki bo prelita v odpušcanje grehov«. In nazadnje je pristavil: »To delajte v moj spomin!«

Razlagal sem vam v šoli, kako je vsemogočni Gospod Jezus, ki je vaš najboljši prijatelj, izpremenil kruh in vino v svoje najsvetejše telo in kri, kako je zapovedal, da ga moramo zauživati pod podobo kruha, če hočemo priti po smrti k njemu v nebesa. Ali ni rekel sam: »Kdor je moje meso in pije mojo kri, bo živel vekomaj«.

Pod podobo kruha in vina je resnično pričujoč ravnotisti Gospod Jezus, ki je hodil po zemlji, učil ljudi, izkazoval dobrote, delal čudeže, trpel in umrl na svetem križu, ki se je prikazal na današnji dan svojim apostolom pri zaklenjenih vratih in pozdravil z besedami: »Mir vam bodi!«

Zato pa morate pristopiti k njemu s ponižnostjo, pobožnostjo in globokim spoštovanjem, kakor se spodobi Bogu.

Kako spoštljivo bi se obnašali, če bi prišel v vašo hišo imeniten gospod. Pa glejte, v vaše srce pride tisti, ki je kralj vseh kraljev, tisti, kateremu morajo biti podložni vsi kralji in cesarji na zemlji, tisti, ki je iz nič vse in tudi vas ustvaril.

Torej sam Gospod Bog hoče priti k vam, z vami se združiti in pri vas ostati. Ali ste pa na to pripravljeni in tega vredni? Pripravljeni in vredni ste, če imate čisto srce, prosto vsaj vsakega smrtnega greha in ozaljšano s čednostmi in lastnostmi, v katerih se morajo odlikovati pridni otroci, pred vsem če ste sramežljivi, ponižni, ubogljivi.

In da boste tembolj pripravljeni in vredni, da prejmete v svoje srce svojega najboljšega prijatelja, Gospoda Jezusa Kristusa, obudite še enkrat v svojih srcih kesanje nad stor-

jenimi grehi in obenem trdno sklenite in obljubite, da si boste na vso moč prizadevali, da se boste varovali grehov, da ostanete tako vedno prijatelji Jezusovi, da ga boste vedno tako ljubili, kakor vas on ljubi, ki vas je ustvaril, za vas trpel in umrl in s tem odprl nebesa.

Prosrite ga, naj ostane vedno pri vas, vas potrjuje v dobreni in obvaruje hudega. In uslišal vas bo, če se tudi vi do njega tako obnašate, kakor se spodobi otrokom in sploh kristjanom, če se greha varujete kot strupene kače in se trudite za dobra dela.

Kakor se pa danes veselimo jaz in vsi navzoči vaše sreče, ljubi otroci, pa vendar sem v strahu in skrbi zavoljo vas. Če bi sedajle umrli, bi gotovo šli v nebesa k svojemu Jezusu. Kaj pa bo z vami, recimo, po desetih letih? Če bi vedel, da postane ta ali oni izmed vas malovreden, Bogu v žalost in domačim v sramoto, želim, da bi ga Bog — kar bi bilo le njemu samemu v korist — poprej poklical k sebi v večnost, ker zgodnja dobra smrt je neizmerno boljša, kakor dolgo, grešno življenje. Dozdaj niste morda še razžalili Gospoda Boga s smrtnim grehom, pa kal in korenina, nagnenje k grehu leži v vas, in zna pognati in roditi velike pregrehe in to me navdaja s strahom in skrbjo. Zato pa skrbite, ljubi otroci, da zatrete v sebi, kar se dá, hudo nagnenje, in ostanite zvesti svojemu Jezusu in danes storjenim obljubam. Kakor boste rasli v letih, tako napredujte v bogoljubnem, čednostnem življenju, zlasti v čistosti in pobožnosti. Najboljši pripomoček za to pa je pogostno in, kjer je le mogoče, vsakdanje prejemanje sv. obhajila.¹ Če bi pa kdo izmed vas zašel na kriva, pregrešna pota, ga posvarite, molite za njegovo izpreobrnjenje in poboljšanje, da postanete vsi, kakor ste danes tukaj zbrani, tudi deležni nebeškega veselja, da boste stali vsi na desnici božji, med izvoljenimi, ne pa na levici, med pogubljenimi.

II. Naj izpregovorim ob tej slovesni priliki nekaj besedi tudi vam odraslim. Gotovo se danes vsakdo spominja svojega prvega sv. obhajila. Kaj je od takrat postalo iz vas? Kaj vam očita vaša vest? Marsikdo bo govoril na tihem: »Ko bi se mogel še enkrat pomladiti, kako bi hotel drugačen postati!« Kako je bil nedolžen kakor ti otroci! Kakšen pa je zdaj?

Žalostno je, če sta bila pokopana mladenič ali mladenka v cvetu svojih let in so črvi razjedli mlado meso; še veliko bolj žalostno je, če so pri sv. krstu posvečene otroške ali mladeniške duše v blatu pregreh in postanejo tako iz božje podobe prave hudobe v človeški podobi. Marsikdo, ki je stal kakor angel pri mizi Gospodovi, se nahaja sedaj morda v ječi, ker je storil vsako-

¹ Nagibi in zgledi za pogostno sv. obhajilo so v knjižici: Mladini! Pogostno in vsakdanje sv. obhajilo. Spisal Lintelo. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

vrstne hudobije. Marsikdo, ki je pristopil ponižno in sramežljivo prvokrat k mizi Gospodovi, se sedaj šopiri v prevzetnosti; nesramni, pohujšljivi pogovori so mu postali vsakdanja hrana. Mnogi so spoštovali svoje starše v letih prvega sv. obhajila, zdaj so jim pa v največjo sramoto in žalost. Marsikomu je bila zoperna pijača v letih prvega sv. obhajila, zdaj mu je pijančevanje v največje veselje, zapravlja premoženje, dela dolgove. Marsikdo ni poznal sovraštva in maščevanja, a zdaj mu sovraštvo in maščevanje razjeda dušo in telo. Marsikdo ni imel v mladih letih krivičnega blaga na svoji vesti, zdaj jo pa tlači marsikatera tatvina in goljufija. Marsikdo je poprej rad molil, hodil v cerkev, večkrat prejemal sv. zakramente, zdaj mu pa mrzi molitev, služba božja. — Na kratko rečeno: Marsikdo je bogaboječe živel, zdaj pa hiti z naglimi koraki v pekel. Ali ti je Bog zato podelil zdravje, mladeniško moč, ali so te zato poučili v krščanskem nauku, ali je zato prišel Zveličar v tvoje srce pri prvem svetem obhajilu, da postaneš vedno slabši in malopridnejši? In hočeš tako nadaljevati? Nihče naj se ne tolaži, češ, bo že Bog poskrbel in me nazadnje vzél v nebesa. Greh te ne bo nikdar storil srečnega in zveličal. Zato se poboljšaj in spokori in se usmili svoje uboge duše; odtrgaj se od greha, nevarne tovarišije, pijančevanja, nepokorščine, goljufije in krivice, oziraj se na te otroke in spominjaj se, kako si bil tudi ti takšen in si prizadevaj biti pobožen, veren in zadovoljen kakor takrat. Ko bi bil p o g o s t o prejemal sv. obhajilo, bi bil gotovo ostal zvest Jezusu in bi ne bil zašel s pota čednosti. Popravi sedaj, kar si zamudil.

III. K sklepu še nekaj besedi posebno staršem.

Tudi vaši otroci so pristopili pred leti k prvemu sv. obhajilu. Kakšni so sedaj? Blagor tistim staršem, kojih otroci napredujejo v čednosti in sploh v dobrem!

Težak kamen odgovornosti pa zadene tiste starše, kojih otroci niso mnogo ali nič prida. Večinoma porečejo: »Ne moremo za to!« To pa ni res. Starši so več ali manj krivi svojih slabih otrok. Zakaj niste n. pr. branili svojim otrokom pohajkovanja v slabe tovarišije? Zakaj ste jih dali v službe, kjer ni vere in nadzorstva? Zakaj ste jih sami napeljevali k prevzetnosti? Zakaj ste jim sami dajali slabe zgledе v besedah in dejanjih? Zakaj jih niste posvarili, ko so lagali, preklinjali, nespodobno govorili, kradli, obrekovali? Zakaj ste jim sami dajali povod, da so oskrunjevali nedelje in praznike? Zakaj jih niste priganjali k molitvi, k službi božji in prejemanju sv. zakramentov? Zakaj jih niste nagibali k pogostnemu prejemanju sv. obhajila? ¹

¹ Priporoča se knjižica: Staršem in vzgojiteljem! Navajajte otroke, da bodo hodili pogostoma k sv. obhajilu. Druga, pomnožena izdaja. Spisal Lintelo. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

In tako bi se dalo še marsikaj naštetiti, kar spričuje, da so starši krivi svojih malopridnih otrok. Če bi kateri to tajili, bi lagali. Njihova vest jim bo marsikaj očitala v tem oziru. Bog bo svojčas od staršev terjal duše njihovih otrok. — Zato, krščanski starši, skrbite, kar je v vaši moči, da ostanejo vaši otroci, kakršni so danes. — Na vas je najbolj ležeče, kakšni bodo vaši otroci. Vi ste lahko njih angeli varihli, pa tudi njih časni in večni pogubitelji. Zato jim svetite pred vsem z lepim zgledom, kaznujte na njih od začetka vse slabo in molite z njimi in zanje veliko.

Čimbolj se razvije cvet, tembolj nevarna mu je slana in mraz; čim starejši postanejo otroci, tembolj morajo starši nanje paziti. — Če vestno izpolnujete dolžnosti do svojih otrok, bo tudi Bog pridal svoj blagoslov.

Usmiljeni Jezus, prijatelj otroški, ki hočeš priti danes v srca teh malih, dodeli, da pridejo vsi s starši vred kot tvoje zveste ovčice v nebesa in da se nihče izmed njih ne pogubi. Amen.

Otilij Medveš.

Druga nedelja po veliki noči.

Življenje v smrtnem grehu je žalostno, revno in nesrečno življenje.

Jaz sem dobri pastir.
Jan. 10, 11.

»Jaz sem d o b r i pastir,« kliče Zveličar v današnjem evangeliju; jaz sem m o d r i pastir, ki poznam svoje ovce, jaz sem s k r b n i pastir, ki popustim devetindevetdeset ovac v puščavi, da grem eno izgubljeno iskat. Jaz ljubim svoje ovce tako, da dam zanje svoje življenje.

Predragi, kdo pa so ovce tega dobrega pastirja? M i s m o , preljubi kristjani. P a k a k š n e ovce smo? Ako hočemo resnico govoriti, moramo reči, da smo p o g o s t o m a izgubljene ovce, katere so se že mnogokrat ločile od pastirja in zašle. Morda so celo še zdaj tu med nami kake take izgubljene ovce, ki so po smrtnem grehu ločene od pastirja in ki jih treba k čedi nazaj pripeljati. O , nesrečne ovce, poslušajte danes glas dobrega pastirja, ki vas kliče k čedi nazaj. N i večje nesreče za vas, nego biti brez pastirja, biti v stanu smrtnega greha. V tem stanu živiš, o kristjan, brez Boga in to je žalostno življenje, živiš brez zasluga in to je revno življenje in živiš brez upanja večnega zveličanja in to je nesrečno življenje. O tem

trojnem pomilovanja vrednem življenju bom danes govoril. Jezus, dobri pastir, pa daj, da bodo vse ovce tvoj glas poslušale in da bo iz nas vseh en hlev in en pastir!

Predragi! Kdor živi v stanu smrtne greha, živi prvič brez Boga. Pa brez Boga živeti, strašna misel za krščansko dušo! Brez Boga, ki je življenje naše duše; brez Boga, ki bi moral biti edini smoter vsega našega dejanja in nehanja; brez Boga, ki je edina tolažba človekova! Si je li mogoče misliti žalostnejše življenje, nego je življenje brez Boga, ako se to slednje sploh še sme življenje imenovati?

Kar je rastlina brez soka, kar je drevo brez korenin, kar je telo brez duše, to je duša brez Boga; kajti, kakor pravi sveti apostol Pavel, »v njem živimo, se gibljemo in smo«. Posvečujoča milost božja je potrebna prijateljska vez, ki veže Boga in človeka. Toda v tem trenutku, o kristjan, ko smrtno grešiš, hipoma pretrgaš to vez. In kaj si zdaj brez nje? Izvržek stvari, gnjusoba božjim očem, podoba zavrženega v peklju. Bog te je izbrisal iz knjige življenja in noče o tebi kot svojem ljubem otroku nič več vedeti.

Res, žalostno stanje za te, o krščanska duša! Kje iščeš v tem položaju pribežališča in zavetja? Vse beži od tebe. Tvoj Stvarnik se te sramuje kot nevredne stvari; tvoj Odršenik je postal tvoj sodnik; Sv. Duh je pregnan zbežal od tebe; Marija, mati milosti, te vsled krivice, prizadete njenemu Sinu, noče več za svojega otroka; tvoj angel varih užaljen joka ob tvoji strani; svetniki božji se skoraj ne upajo več zate prositi; edino hudobni duh se te je tesno oklenil in te na svoji verigi vlačil od enega greha do drugega.

Tako žalosten je tvoj položaj, o nesrečni grešnik! In ti nimaš pomisleka v svoji predrznosti cele dneve, tedne, mesece tako živeti! O neobčutljivo srce! Ali ti je mogoče radostno živeti brez posvečujoče milosti božje, brez te nebeške luči tvoje duše? Preudari!

Pa to še ni vsa tvoja nesreča, ne; ker živiš v stanu smrtne greha brez Boga, živiš tudi brez zaslужenj.

Predragi, kaj je posvečujoča milost božja v človeški duši? Ali ni pogoj vseh zaslуж za večno življenje? Kakor ne more drevo roditi sadú, če nima potrebnih korenin, tako si tudi človek ne more zaslуж za večnost nabirati, če nima posvečujoče milosti božje.

To je nauk Sinú božjega samega. Mar li ne pravi pri sv. Janezu (15, 4. 5.): »Ostanite v meni in jaz v vas. Kakor mladika ne more roditi sadú sama od sebe, ako ne ostane na trti, tako tudi vi ne, ako v meni ne ostanete. Jaz sem trta, vi mladike. Kdor ostane v meni in jaz v njem, on rodi veliko sadú, ker brez mene ne morete nič storiti.« Glej torej, o kristjan: kdor hoče sadove zaslužnih del donašati, mora v Bogu ostati. Kako

se pa ostane v Bogu? Drugače ne, nego po posvečujoči milosti, drugače ne, nego da je duša čista vseh smrtnih grehov.

Če si torej, o kristjan, v stanu smrtnega greha, si nespособen, pridobiti si kako večno zasluženje, ker v tem stanu si sovražnik božji, od svojega sovražnika pa Bog noče ničesar sprejeti. Tako živiš potem brez zaslug, kar je gotovo skrajno revno življenje. Pa čuj, še žalostnejša je posledica! Katera? Ker živiš brez zaslug, živiš tudi brez upanja večnega zveličanja.

Grešnik, ki živiš nespokorno v smrtnem grehu, v celem sv. pismu ne najdem zate upanja zveličanja. To upanje temelji namreč v milosti božji in v dobrih delih, katera človek v stanu milosti opravlja. Katera dobra dela, izvršena v milosti božji, mi pa ti lahko pokažeš? Nobenih, kakor si ravnokar videl.

Nadalje vprašam, predragi, kaj je večno zveličanje po besedah sv. pisma? Odgovorim: oni denar je, ki ga le tisti prejme, kdor je v vinogradu nebeškega gospodarja pridno delal; ono dobro plačilo je, katero le tisti dobi, ki je z izročnim mu talentom milosti dobro gospodaril; oni bogati ribji lov je, ki se drugače ne posreči, kakor če se mreža vrže v imenu Gospodovem; ona kraljeva ženitnina je, h kateri ni nihče pripuščten brez svatovskega oblačila. O, gorje torej grešniku, ko bo njegovo potovanje pri kraju, ko bo njegova duša stopila pred večnega Sodnika! Ti nisi delal v mojem vinogradu, rekel bo Sodnik, zato ne dobiš denarja; ti nisi z izročnim ti talentom milosti dobro gospodaril, zato ne sprejmeš plačila; ti nisi v mojem imenu lovil, zato nisi nič vjel; ti nisi napravljen v svatovsko oblačilo božje milosti, zato proč s teboj v vnanjo temo, v peklenski ogenj!

Taka je tvoja škoda, vidiš, o grešnik; če živiš brez Boga, brez zasluženj, živiš in umrješ tudi brez upanja večnega zveličanja, ki je ravno plačilo za zaslužna dela. Ali pa nista tako življenje in taka smrt v s e s k o z i n e s r e č n a ?

Pa morda se, grešnik, izgovarjaš in praviš: Koncem svojega življenja, na smrtni postelji se hočem k Bogu resno obrniti, na večnost pripraviti in nadomestiti, kar sem preje zamudil. Dobro. Ali pa veš, kdaj bo konec tvojega življenja, kdaj prideš na smrtno posteljo? Ali veš, da boš sploh na smrtni postelji umrl? Ali veš, da boš imel čas, pripraviti se za večnost? Koliko jih umrje nepripravljenih nagle, nepredvidene smrti!

Toda bodi! Ti prideš na smrtno posteljo, vidiš bližajočo se smrt, se spokoriš in prejmeš sv. zakramente za umirajoče. Zdaj imaš vse, kar želiš, kajne? Ali imaš pa tudi upanje večnega zveličanja? Težko, težko, da, najbrže ne, kajti sv. Avguštin pravi: »Kasna pokora je redkokrat resna pokora.« Zakaj? Zato, ker je kesanje neobhodno potrebno k izpreobrnitvi. Pravo kesanje je pa milost, katero Bog le tistim deli, ki so resnično skušali, si jo s trudom zaslužiti. In zdaj govori, kristjan! Ali si jo pa ti

zaslužil s svojim vednobolj pregrešnim življenjem? Ne in ne, se glasi žalostni odgovor. Vrhtega pa meniš li, da boš grehe, ki si jih celo svoje življenje tako strastno ljubil, v zadnjih trenutkih kar hipoma lahko začel sovražiti? Meniš li, da boš v tem kratkem času, kolikor ga boš imel na smrtni postelji, pravim, smrtni, ne dolgoletni bolniški postelji, kar lahko postal iz trdovratneža spokornik, iz grešnika svetnik? O, za to je treba pač več priprave, več časa! Celó svoje življenje nisi pri najboljših močeh tega mogel doseči, ob smrtni uri, ko ti bodo vse moči, dušne in telesne, opešale in boš ves oslabil, pa meniš, da se ti bo to posrečilo? Ne, to ti ne bo tako lahko, če ti ne bo celo nemogoče. Zato pa ne odlašaj izpreobrnitve takorekoč na zadnjo uro življenja! Le eden se je v zadnji uri gotovo rešil, pravi sv. Avguštin; to je bil Dizma, desni razbojnik; eden, da ne obupaš, toda le eden, da se predrzno ne zanašaš.

Pojdi torej v se, o neobčutljivi grešnik, ki si vaju večidel svojega življenja v stanu smrtnega greha živeti! Premisli trojno strašno resnico, katero sem ti dokazal in vprašaj se: Kako živim, če živim v smrtnem grehu? Živim prvič brez Boga, kar je jako žalostno življenje; živim drugič brez zasluženj, kar je jako revno življenje; in tretjič živim brez upanja zveličanja, kar je jako nesrečno življenje. In po vsem tem naj bi bil tako nespameten, v prihodnje še tako živeti? Ne, nikakor ne! K Jezusu, dobremu pastirju, hočem iti in zopet njegova ovca postati! O, Jezus, dobri pastir, poklič me s tistim milostnim glasom, s katerim si poklical Petra od zatajenja, Tomaža od nevere, Magdaleno od pohujšljivega življenja! O, Gospod, če boš tako klical, bo iz vseh, ki te bodo poslušali, postal en hlev in en pastir. Amen.

Po P. R. Graserju O. S. B. — K. Čik.

Tretja nedelja po veliki noči.

Slovesni praznik sv. Jožefa.

1. Zakaj sv. Jožefa častimo.

Kdo je zvesti in razumni hlapec, katerega je postavil njegov gospod čez svojo družino. Mat. 24, 45.

»Tebe, o sv. Jožef, slavijo trume nebeških duhov. — Tebe častijo množice kristjanov. — Tebe je Stvarnik izvolil ženina čiste Device. — Tebe je hotel imeti očeta svojemu Sinu. — Ti si zdaj kras nebes, pomoč zemlje. — Tebe kličemo v vsaki sili, ti si bramba naša.« — Tako in enako proslavlja sv. Cerkev v svojih molitvah sv. Jožefa, ženina brezmadežne Device in božje

matere, rednika Jezusovega. — Češčenje sv. Jožefa se je začelo že koj v začetku krščanstva. Jezus in Marija sta bila prva, ki sta mu skazovala spoštovanje, ljubezen in pokorščino. Marija ga je imenovala svojega moža, Jezus ga je klical svojega očeta. Kar sta pa Jezus in Marija storila, to je sveta katoliška Cerkev skozi vsa stoletja nadaljevala. Od stoletja do stoletja se je bolj razširjalo češčenje sv. Jožefa. Največji svetniki, najduhovitejši možje in učeniki so razširjali pobožnost k sv. Jožefu. Sv. Bernard, medenosladki učenik, kot zamaknjen popeva njegovo slavo. Sv. Tomaž, angelski učenik, povišuje njegovo mogočnost nad moč vseh angelov in svetnikov. Sv. Ignacij, eden prvih svetnikov, je sebe in svojo družbo posvetil sv. Jožefu. Sv. Vincencij Pavlanski, čudež ljubezni do bližnjega, ga je izvolil za variha vseh svojih dobrotelnih zavodov in družb in ni ničesar začel, da bi se prej njemu ne priporočil. Tako se je češčenje sv. Jožefa in zaupanje v njegovo pomoč vedno bolj širilo, posebno odkar je sv. oče Pij IX. izvolil sv. Jožefa za variha sv. katoliške Cerkve. Papež Pij X. je odobril sv. Jožefu v čast posebne litanije in je določil, da se na današnje nedeljo praznuje slovesnost sv. Jožefa. Zato vam bom danes razložil, zakaj vsi katoliški kristjani, posebno mi verni katoliški Slovenci sv. Jožefa tako visoko častimo.

1. Sv. Jožef je ženin Marije Device. To je za njega visoka čast, zakaj Marija je od vekomaj izvoljena hči nebeskega Očeta, draga mati Jezusa Kristusa, Sina božjega, in čista nevesta Sv. Duha; zato je bila brez madeža izvirnega greha spočeta, je bila milosti polna vsak trenutek svojega življenja, vsa lepa in brez madeža, kakor jo imenuje sv. pismo; ob kratkem najlepša stvar božja, čudež božjega stvarjenja. In tej prečisti Devici, presveti Materi božji je neskončno sveti Bog odločil za ženina sv. Jožefa, da bi bil varih njene deviške čistosti in njen zvesti pomočnik. Zato je moral tudi sv. Jožef biti deviško čist, brez madeža greha, da je bil vreden tako tesno zvezan biti z najlepšo cvetko božjega stvarjenja. To pomeni lilija v roki sv. Jožefa, to potrjuje pobožno sporočilo, ki nam ga je ohranil sv. Janez Damaščan, ki pripoveduje: »Ko je prišel čas, da se je Marija po judovski postavi morala zaročiti, so morali na povelje velikega duhovna vsi mladeniči iz Davidovega rodu prinesiti vsak posebno palico v tempelj, da bi Bog sam razodel, katerega izmed njih je izvolil za ženina Marije Device. In glejte, Jožefova palica je ozelenela in se razcvetla, zato je bil on po judovski šegi zaročen z Marijo.« — Zdaj vas vprašam, če je bil sv. Jožef na zemlji združen z Marijo s tako tesno vezjo ljubezni, da ga je ljubila kot svojega sv. moža, rednika in pomočnika, ali bo mar ta vez ljubezni med njima, zdaj ko sta v nebesih, minula? O gotovo ne, ampak, kakor je Marija povzdignjena nad vse svetnike, tako sv. Jožef kot njen ženin v časti in slavi presega vse svetnike;

in kakor je Marijina priprošnja pri Bogu vsemogočna, tako tudi priprošnja sv. Jožefa pri Bogu največ premore, ker on ne prosi le sam, ampak z njim združuje svojo molitev in prošnjo njegova ljuba nevesta presv. Devica Marija. Zato se le z zaupanjem zatekajte k sv. Jožefu. Ako Marijo častite in kličete na pomoč, ne pozabite tudi njenega ženina in boste uslišani.

2. Še večja čast za sv. Jožefa je, da je bil rednik Jezusa Kristusa. Ko je Sin božji prišel na svet, je hotel biti kakor drugi človeški otroci, zato je potreboval očeta in mater. Prava mati njegova je Devica Marija, ker je iz njenega čistega telesa vzela človeško naravo. Ker pa Jezus kot človek ni mogel imeti očeta, zato mu je Oče nebeški izvolil rednika sv. Jožefa, da bi mu bil namesto očeta, da bi ga varoval, pa mu tudi ukazoval kot oče; in to častito službo je sv. Jožef zvesto izpolnjeval. On je bil priča njegovega prvega joka, ko je prišel na svet v betlehemskem hlevu, on je bežal z njim v temni noči, da ga je otel, on mu služil vsakdanji kruh v potu svojega obraza, on ga je učil tesarskega dela, da mu je pomagal, on je z njim delal in molil, hodil v tempelj, z njim jedel in počival, se veselil in žaloval. Zato je pa tudi Jezus ljubil in častil sv. Jožefa kot svojega pravega očeta, imenoval in klical ga je s sladkim imenom oče, kakor je rekla Marija v tempeljnu: »Tvoj oče in jaz sva te z žalostjo iskala.« Ubogal in poslušal ga je kot dober otrok svojega očeta, ker pravi sv. evangelij: »On jima je bil pokoren,« namreč Mariji in sv. Jožefu. Če je bil pa sv. Jožef na zemlji v tako tesni zvezi ljubezni z Jezusom, kakor oče z otrokom, ali je mar zdaj pretrgana v nebesih? O gotovo ne, ampak Jezus, ki je na zemlji ljubil in častil sv. Jožefa kot svojega očeta, ga ljubi tudi v nebesih in časti nad vse druge svetnike, in ako je na zemlji poslušal njegove besede in ukaze, gotovo tudi v nebesih poslušá njegove prošnje in jih izpolnjuje. Zato le z zaupanjem k njemu pribežite in bodite prepričani, da bo Sin božji rajši čudež storil, kakor da bi pustil brez pomoči tiste, za katere prosi njegov rednik in zemeljski oče, zakaj sv. Jožef gotovo ne bo prosil kaj takega, kar bi ga Jezus, njegov sin, ne mogel uslišati, kar nam ni v zveličanje.

3. Sv. Jožef je varih sv. katoliške Cerkve. To je edina, sveta, katoliška in apostolska Cerkev, kraljestvo božje na zemlji. To je drevo, katero sega od zemlje in od vic noter do nebeških višav, košato drevo, ki razprostira po vsej zemlji svoje veje, da vsi narodi lahko pod njim prebivajo. To je brezmadežna nevesta Jezusa Kristusa, katero je s svojo krvjo odkupil in posvetil. To je sv. Cerkev, duhovno telo Jezusa Kristusa, katera ima rimskega papeža, namestnika Jezusa Kristusa, ki ima ključe nebeškega kraljestva, v kateri je nad 1000 škofov, nadškofov in patriarhov, naslednikov apostolskih, katere je Sv. Duh postavil, da vladajo Cerkev božjo, v kateri je nad 100.000 mašnikov, redovnikov in redovnic, na milijone svetih duš, katere

služijo Bogu v sveti ljubezni, nad 260 milijonov vernikov, ki se vojskujejo za nebesa. Vsi ti stojé pod varstvom sv. Jožefa, ga častijo kot svojega pomočnika in na pomoč kličejo. Kakor je bil sv. Jožef varih Jezusa Kristusa, božjega ustanovnika sv. Cerkve, ko je kot otrok še pomoči in varstva potreboval, tako je še zdaj varih sv. Cerkve, ki je duhovno telo Jezusa Kristusa in njegova brezmadežna nevesta.

Sv. Cerkev pa tudi res potrebuje njegovega varstva. To je gotova resnica, ki nam jo potrjuje zgodovina. Sv. Cerkev je imela skozi vseh 1900 let dovolj sovražnikov in nevarnosti prestatí, tako da se je včasih videlo, kakor da bi se bila peklena vrata odprla in bi jo satan z vsemi svojimi pomagałci napadal, da bi jo uničil. Že v začetku je imela hudo vojsko z Judi. Kmalu potem je imela veliko nevarnost prestatí od rimskega cesarstva, ko so jo neverni cesarji 300 let krvavo preganjali, da je kri kristjanov v potokih tekla. Potem so ji pretile nevarnosti od strani krivovercev, Arijanov, Manihejcev in drugih. Velika nevarnost je bila za Cerkev za časa preseljevanja narodov, ko so divje čete prihrule v rimsko cesarstvo, da je bil skoraj izbrisan sled krščanskega življenja. Sledile so nevarnosti od Mohamedanov, ki so z ognjem in mečem divjali zoper krščanstvo tudi na Kranjskem. Velike so bile nevarnosti za časa Lutrove krive vere, katera je toliko milijonov katoličanov odtrgala od prave Cerkve in hotela katoliško Cerkev zatreti. Spominjam vas na francoski prevrat pred 100 leti, ko so brezbožniki nedolžno kri prelivali, divjali zoper vsako vero, Boga očitno odstavili, da se še zdaj pozna seme brezverstva, ki je bilo takrat vsejano in toliko škode dela v Cerkvi božji. Tako se mora Cerkev vojskovati še sedaj in se bo do konca sveta. Zato sv. Cerkev dobro pozna nevarnosti, katere pretijo ne toliko nji samí, ker je zidana na skalo, ker jo drži obljuba in moč Kristusova, ki je rekel: »Peklena vrata je ne bodo premagala,« ampak pozna nevarnosti za krščansko ljudstvo in posamezne vernike, da ne odpadejo od prave vere in Cerkve. Zato brani kolikor more sebe in svoje otroke, obenem pa, ker pozna človeško slabost, se obrača proti nebesom za pomoč. Ona pozna, da je potrebna pomoči in varstva, zato pribeži k sv. Jožefu in ga prosi, da naj jo varuje. Zato zapoveduje, da mesca oktobra molimo sv. rožni venec in molitev k sv. Jožefu: »Čuvaj skrbni varih sv. Družine izvoljene otroke Jezusa Kristusa. Milostno z nebes podpiraj nas močočni varih v sedanjem boju z močmi teme! In kakor si nekđaj dete Jezusa iz smrtne nevarnosti otel, tako brani zdaj sveto Cerkev božjo zalezovanja sovražnikov in vsakega nasprotovanja, ter varuj vsikdar nas vse, da moremo po tvojem zgledu in s tvojo pomočjo sveto živeti, srečno umreti in doseči večno zveličanje v nebesih.«

4. Sv. Jožef je posebno še varih nas katoliških Slovencev, ker vse dežele, kjer prebivajo Slovenci, so si

izvolile sv. Jožefa za svojega variha, zavetnika, namreč Štajersko, Koroško, Goriško in naša kranjska dežela. Že od nekdanj so pobožni Slovenci za Bogom in Marijo prav posebno častili sv. Jožefa. To pričajo cerkve, ki so mu jih zidali v čast naši očetje. Tako je na Kranjskem 22 cerkev sv. Jožefa, 4 župnijske, 12 podružnic in 6 kapel. To pričajo premnoži oltarji, ki so jih po cerkvah stavili njemu v čast, to nam kažejo znamenja in podobe sv. Jožefa ob cestah. To priča tudi, da je ime sv. Jožef med nami Slovenci tako nekako domače in razširjeno po vseh selih in hišah, ker je toliko moških med nami, pa tudi žensk, ki častijo sv. Jožefa za svojega krstnega patrona in nosijo njegovo častito ime, da je ni skoraj večje slovenske družine, ki bi v svoji sredi ne imela kakega Jožefa. Zato pa tudi mi pobožno častimo svetega Jožefa kot verni, sveti katoliški Cerkvi zvesti Slovenci in se mu priporočajmo v njegovo mogočno varstvo. Posebno vi krščanski mladeniči, možje in očetje, vam naj bo sv. Jožef zgled, ki ga posnemajte, mladeniči v čistem pobožnem življenju, možje ga posnemajte kot modrega, skrbnega gospodarja in očeta, da boste kot on po božji volji vladali svojo hišo in družino in izpolnjevali krščanske dolžnosti.

5. Sv. Jožef je varih krščanskih družin. Njega je Bog postavil za variha in oskrbnika najsvetejše Družine v Nazaretu. Ta sveta Družina pa je po božji volji podoba in zgled, po katerem naj se ravnaajo vse krščanske družine, ona je takorekoč prva družina v božjem kraljestvu na zemlji, druge pa se za njo vrstijo v dolgi vrsti do konca sveta. Torej je sv. Jožef tudi varih vsake krščanske družine. Njega naj vsaka družina časti kot svojega mogočnega variha in pomočnika, njemu naj se vsak dan priporoča z besedami, katere se molijo vsak večer pred podobo sv. Družine: »In tudi ti, častitljivi oče sv. Jožef, pridi nam na pomoč z mogočnim svojim varstvom ter izroči po Mariji naše prošnje Jezusu.«

6. Sv. Jožef je tudi varih in pomočnik vsakega posameznega kristjana. Mnogovrstne so potrebe, ki jih imajo ljudje na zemlji, zdaj nam je treba tega, zdaj onega, pa sami si ne moremo pomagati, tudi drugi nam ne morejo ali nečejo pomagati. Mnoge skrbi in stiske nas težijo, zlasti skrb za življenje, za vsakdanji kruh. Vi krščanski očetje in matere imate težke skrbi za svoje družine, za otroke; le malo je ljudi, ali pa nič, ki bi mogli brez vsake skrbi živeti. In koliko je še nesreč, bolezni, revščine in bridkih izgub, ki zadevajo ubogega človeka, da mu srce poka in bi skoraj obupal. Poslednjič pa pride še najhujša stiska, bridka smrtna ura. Kje hočemo v vseh teh potrebah, skrbih in težavah, v nesrečah pomoči iskati? Pri Mariji pa pri njenem ženinu sv. Jožefu, on je naš najboljši pomočnik v življenju in posebno ob smrtni uri. Veliki cerkveni angelski učenik sv. Tomaž Akv. trdi, da je Bog podelil svetemu Jožefu moč pomagati v vsaki sili in v vsaki nadlogi. Drugi svet-

niki nam pomagajo v nekaterih posebnih stiskah, sv. Jožef pa v vseh, posebno v največji sili, v smrtni uri. Zakaj? Ker je sv. Jožef sam tako lepo in srečno umrl, da pravi sv. Frančišek Saleški: »Smrt sv. Jožefa je bila tako lepa in sveta, da bi celo angeli želeli tako umreti, ako bi mogli umreti, ker umrl je v sladki pričujočnosti Jezusa in Marije. Sv. Jožef pa tudi vé, kako huda, imenitna odločivna, nevarna je smrtna ura za vsakega človeka, ker mora takrat prestati zadnji boj za zveličanje svoje, ker takrat se odloči njegova večnost. Zato prosimo svetega Jožefa pomoči v vseh potrebah; posebno pa srečne zadnje ure, da bi nam takrat izprosil milost pravega kesanja, dobre spovedi, vrednega sv. obhajila, da bi v družbi Jezusa in Marije šli v večnost, da bodo naše zadnje pobožne besede: Jezus, Marija, Jožef, stojte mi na strani v zadnjem boju. Jezus, Marija, Jožef, naj združen z vami mirno izdihnem dušo svojo. Amen.

L. Škuřca.

2. O veliki lakoti našega časa.

(Govor delavskim druřtvom.)

Pojdite k Jožefu in karkoli vam on poreče, storite!

I. Moz. knjiga 41, 55.

V zgodbah sv. pisma beremo in razni zgodovinski spomeniki nam pričajo, da je bila v Egiptu in v Palestini ob času egiptovskega Jožefa strahovita lakota, ki je trajala sedem let. Pred to lakoto je bilo sedem rodovitnih let in v teh letih je Jožef z dovoljenjem kralja Faraona spravljaval v žitnice žito za sedem nerodovitnih let, ki so potem nastopila. Spravil je skupaj ogromnega žita. Ko je preteklo sedem prav rodovitnih let, nastopilo je sedem nerodovitnih let, v katerih je zavladala strařna lakota. Lakota je bila po vsem Egiptu, pa tudi po vseh sosednjih deželah. Od vseh krajev so ljudje hodili h kralju Faraonu in so vpili: »Dajte nam kruha, ker od lakote umiramo!« Faraon jim je odgovarjal: »Pojdite k Jožefu, karkoli vam on poreče, storite!« Tudi iz daljne Palestine, kjer je še živel oče Jožefov, Jakob, in kjer so živeli njegovi bratje, so prihajali ljudje v Egipt in so vpili: »Dajte nam kruha, ker od lakote umiramo!« Kralj je odgovarjal: »Pojdite k Jožefu in karkoli vam on poreče, storite!« Prišli so tudi bratje Jožefovi v Egipt, in sicer dvakrat, in tudi oni so prosili, rekoč: »Dajte nam žita, ker od lakote umiramo!« Tudi njim je bilo rečeno: »Pojdite k Jožefu in karkoli vam on poreče, storite!«

Ta lakota je bila torej takrat v jutrovih deželah splořna!

Toda v našem času je še večja lakota in skoraj po celem svetu. Ali ne beremo vsak dan, kako kličejo v vseh krajih sveta

milijoni revnega delavskega ljudstva: »Dajte nam kruha, dajte nam več plače!« Velika nezadovoljnost je zavladala med delavskimi sloji. Zato beremo, kako se delavci dvigajo proti gospodarjem in zahtevajo kruha in povišanja plače, manj dela in več jela. Nikjer ne najdemo več zadovoljnih delavcev, vse koprni po izboljšanju svojih gmotnih razmer.

Toda motili bi se, ko bi mislili, da gospodarji teh delavcev ne trpijo lakote. Tudi ti so lačni in vpijejo: »Dajte nam večjih dobičkov, večjih zaslužkov!« Gospodarji in bogatini so skoraj še bolj lačni ko delavci. Ako dobro premislimo, vidimo, da provzroča pravzaprav lakota bogatinov in gospodarjev na drugi strani lakoto pri delavcih. Čim večja je lakota pri gospodarjih, tem večja je na drugi strani lakota pri delavcih. Če bi med gospodarji ne bilo lakote, bi je tudi med delavci ne bilo.

Kaj pa druga gospôda? Kaj pa uradniki in sploh gospodje, ki so v državnih službah? Ali so morda ti zadovoljni? Ali morda pri njih ni lakote? Motili bi se, ko bi to trdili! Tudi pri teh je lakota in vsak dan beremo, kako tudi ti vpijejo: »Dajte nam kruha, povišajte nam plače!«

Lakota je torej splošna. Vsi vpijejo po kruhu, vsi so nezadovoljni s svojimi razmerami.

Kako naj se temu zlu odpomore? Resnično, ni je druge poti, po kateri bi prišli vsi zopet do sreče, zadovoljnosti in do zadostnega kruha, kakor je ta, ki je izrečena v besedah: »Pojdite k Jožefu in kar vam on poreče, storite!« V mislih imam Jožefa, ženina Marije Device, ki je bil preprost mizar, ki je z delom svojih rok služil kruha sebi, Mariji in Jezusu, ki je mnogo trpel za sveto Družino, pa je bil pri vsem uboštvu in pri vsem velikem delu zadovoljen in ni bil lačen ne po denarju, ne po premoženju.

»Pojdite k Jožefu in karkoli vam on poreče, storite!« Te besede veljajo predvsem gospodarjem. Stopite v Jožefovo delavnico v mestu Nazaretu. V Jožefovi hiši je bilo vse preprosto, vse napravljeno po velikem uboštvu. Le s trdim delom se je preživljal. On ni bil samo gospodar v svoji delavnici, ampak obenem tudi delavec. Vi se čudite, da je ta človek bil zadovoljen? Vi imate v svoji hiši vse drugače, vam ni treba delati, vi samo drugim ukazujete in vendar vi niste zadovoljni, vi ste še lačni. Česa vam manjka? Jožef je bil ubog in zadovoljen, pa nikoli lačen, vi ste bogati, pa nezadovoljni in vedno lačni! Česa vam manjka? Manjka vam Jožefova vera, manjka vam Jožefova pobožnost, manjka vam zaupanje in ljubezen do Jezusa in Marije! Ker vam manjka to, vam manjka vse! Vsi ste nezadovoljni in lačni pri vsem bogastvu, pri vseh velikih dobičkih in pri vseh velikih zaslužkih. Nekdaj, ko je še bila sveta vera bolj živa, ni bilo te lakote.

Pojdite k Jožefu in učite se od njega biti z malim zadovoljni. Učite se od njega, da je na tem svetu vse minljivo. Učite se od njega žive vere, gorke ljubezni do Jezusa in Marije.

Pojdite k Jožefu pa tudi vi, delavci, in karkoli vam poreče, storite! Tudi sv. Jožef je bil delavec, in sicer mizar po svojem poklicu. S trdim delom je preživel v Palestini in v Egiptu sebe, Marijo in Jezusa. On pa je bil zadovoljen in ni poznal nobene lakote, kakršna je dandanes med delavci. Zakaj ne? Ker je bil s svojim vsakdanjim kruhom zadovoljen. Njegovo največje veselje sta bila Marija in Jezus.

Priznati moramo, da je mnogo delavcev dandanes, katerim gospodarji ne dajejo dovolj plače. Gospodarji so lačni in naravna posledica je, da morajo biti tudi delavci pri takih gospodarjih lačni! Če hočemo to resnično lakoto pri delavcih odstraniti, moramo prej gospodarje poboljšati, drugače ni mogoče pomagati. Gospodarji morajo nehati biti lačni in pohlepni, potem bodo tudi delavcem privoščili boljše plače.

Pri vsem tem pa vidimo dandanes, da so tudi tisti delavci nezadovoljni, kateri imajo še precej velike plače. Izkušnja uči, da so najhujši agitatorji za povišanje plač in najhujši šuntarji k štrajkom ravno tisti delavci, ki imajo dobro plačo. Te lakote v starih časih niso poznali.

Vsi delavci, bodisi da so slabo plačani, bodisi da so dobro plačani, vpijejo: Dajte nam kruha, dajte nam več plače in manj dela! Kaj naj odgovorimo? Druge poti ni, ko ta-le: Pojdite k Jožefu, mizarju nazarškemu, in kar vam ta poreče, storite! Pri njem se boste naučili biti zadovoljni z malim.

V resnici je ne vidimo druge poti. Lakota je strašanska na vseh straneh. Tu ne pomagajo več ne štrajki in ne nobena organizacija. Treba se je podati k Jožefu, treba se je vrniti zopet k sveti veri, k Jezusu in Mariji. To je prava podlaga. Če te podlaže ni, je vse zastoj.

Zdaj pa pogledjmo gospôdo, ki je v držav-
nih, cesarskih in drugih službah. Ali mislite, da ni gospôda lačna? Gospôda je sicer lepo oblečena, hodi po izprehodih, je in pije, a pri vsem tem ji nič ne tekne, je vedno bolj lačna. Večja lakota je pri tej gospôdi, ko pri ubogih delavcih. Če ima še tako veliko plačo, bi rada imela še večjo! Tudi gospôda vpije: »Dajte nam večjih plač, dajte nam boljših služb!« Nihče ni več zadovoljen. V prejšnjih časih so bili tudi z manjšimi plačami zadovoljni, zdaj ni več zadovoljnosti.

Kakor vidite, je lakota splošna in je večja kakor ob času egiptovskega Jožefa. Če bi imeli tudi milijon takih žitnic, kakor jih je imel egiptovski Jožef, bi lakote ne mogli premagati. Vse je nezadovoljno! Kako temu zlu odpomoči? Druge pomoči ni, ko ta, ki je izražena v besedah: »Pojdite k Jožefu in kar vam on poreče, storite!«

Bratje! Pojdimo v duhu v delavnico ubogegega nazareškega mizarja sv. Jožefa, prečistega ženina Device Marije. V tej delavnici najdemo lepo zadovoljnost in srečo. Tu je učilnica zadovoljnosti in prave sreče za vse stanove. Ljudje iščejo dandanes zadovoljnosti in sreče tam, kjer je ni in je ne bo nikoli!

Kaj je delalo sv. Jožefa srečnega? Podlaga sreči je sveta vera, je čista vest in pobožno srce. Kjer tega ni, tam zastonj iščeš zadovoljnosti. Sv. Jožef je bil čist in pobožen. Živel je le za Jezusa in Marijo. Ako hočeš biti, o krščanski delavec, srečen in zadovoljen, napravi si najprej podlago in to je čista vest in pobožno srce. Živi za Jezusa in Marijo.

Srečnega je delalo sv. Jožefa zlasti to, da je hotel biti zadovoljen z vsakdanjim kruhom, ki si ga je s svojimi rokami služil. On ni koprnel po posvetnem bogastvu, katero snejo črvi in je razje rja. Zanj ni imelo posvetno bogastvo prav nobene veljave. Zavedal se je, da je popotnik, ki roma v nebeško kraljestvo. Njegovo srce je bilo vedno navezано le na nebesa. Če hočeš biti krščanski delavec, v resnici srečen in zadovoljen, pridobi si v Jožefovi delavnici to prepričanje. Posvetno bogastvo in posvetna čast in slava ni nič! Vse to mine, vse se izkadi, kakor dim. Naš cilj so nebesa, mi smo na tem svetu romarji proti svoji nebeški domovini.

Kristus je povedal to-le priliko: Bil je bogat človek, ki je imel obilno letino, obilno žetev. Dejal si je sam pri sebi: »Kam hočem dejati vse žito, katero sem pridelal? Že vem, kaj bom storil: Podrl bom svoje žitnice in bom sezidal nove, večje, in bom spravil vse svoje žito in bom rekel svoji duši: O duša, zdaj si preskrbljena za mnogo let, zdaj jej in pij, počivaj in veseli se!« A Bog mu je rekel: »Norec, nocoj bom terjal tvojo dušo od tebe. kar si zbral, čegavo bo?« Tako se godi vsem, ki zbirajo za ta svet, in ki niso bogati v Bogu.

Bratje! Mi si nismo izbrali zastonj sv. Jožefa, čegar slovesni praznik danes obhajamo, za svojega zavetnika! Danes je društveni praznik. Ne smemo pozabiti na glavno reč! Ta praznik naj nam vsako leto pred oči stavi pravo srečo in zadovoljnost. Sv. Jožef je bil romar na tem svetu. Bodimo tudi mi! Bil je čist in pobožen. Bodimo tudi mi! Na ta praznik naredimo trden sklep, da hočemo čisto in pobožno živeti, kakor nas uči sveta vera. Sprejmimo sv. zakramente! Jožef je živel za Jezusa in Marijo. Tako tudi mi! Jožef je bil zadovoljen z vsakdanjim kruhom in ni hrepenel po bogastvu. Posnemajmo ga!

Glejte, to je prava pot, ki pelje do sreče in zadovoljnosti, to je pot, ki pelje do večne sreče: Pojdite k Jožefu in karkoli vam on poreče, storite! Amen.

Dr. Egidij.

Priložnostni govori.

O trnjevi kroni.

Priložnostni govor za postni čas.

(Konec.)

Neki duhovnik pripoveduje, da je v preprosti izbici pod streho živela pobožna oseba, ki je bila že bolna veliko let. Ni zadosti, da je imela ostudno in hudo bolezen, raka, ki je razjedal njeno obličje, bilo je še hujše to, da je bila skoro popolnoma zapuščena. Pa kadar sem prišel k njej, pravi duhovnik, našel sem jo vselej mirno in vdano, samo enkrat v dveh letih mi je malo potožila svoje trpljenje. Pa veste, odkod je ona jemala toliko potrpežljivost, toliko moč? Videti je bil v njenih rokah neprenehoma sveti rožni venec — ta je bil njeno zdravilo. Prebirala je venomer njegove jagode, in ko je prišla do skrivnosti: »Ki je za nas s trnjem kronan bil«, je gledala v duhu trpljenje Zveličarja, s trnjevo krono na glavi, obličje omadeževano s krvjo in pljunki, in je zaklicala: O ubogi Jezus! Koliko trpiš ti zame! — Ta pogled, ljubi moji, je olajšal njene bolečine in ji dal moč, vse voljno prestati. Zatorej opominja sv. Francišek svoje brate, rekoč: »Bratje, prosim vas, imejte vedno pred očmi trpljenje Kristusovo; ono vas bo okrepilo in navdušilo trpeti zanj.« In sv. Francišek Saleški pravi: »Veste, če bi mogli, za kaj bi nas angeli zavidali? Za to, ker moremo zavoljo Boğa trpeti, kar je njim nemogoče.«

Premišljuje tudi vi radi Kristusovo trpljenje, molite radi, zlasti v postnem času sv. križev pot. Posebno radi pa molite v tem času žalostni rožni venec; zlasti tedaj, kadar Jezus vzame trn iz svoje krone in ga vam podá. In če vas tudi hudo zbode naloženo trpljenje ali zasramovanje ljudi, pogled na s trnjem kronanega Jezusa bo olajšal vse bolečine.

II. Ko so rabeljni kronali nedolžnega Zveličarja, so ga peljali pred Pilata in pred ljudstvo, da ga je mogel vsakdo videti. Strašen je bil ta pogled; tudi ljudstvo je groze kar obmolknilo. Kamen bi se dal omeščati, ko se Jezus obrne proti ljudstvu. Tu tedaj stoji ubogi Zveličar v rdečem plašču, z razmesarjenim telesom, ves s krvjo oblit; s trnjem kronana glava je nagnjena, roke zvezane, v rokah drži trst. Tako je bil žalosten in grozen pogled na raztepenega Jezusa, da je celo neverni Pilat imel usmiljenje ž njim, in Judom zaklical: Ecce homo! Poglejte, ali je to človek? Jezus se med tem ozré po ljudstvu, če bi se vendar med njim našel človek, ki bi imel kaj sočutja ali usmiljenja. Pa zastonj, utrjena srca se ne dadó omeščati.

Ostanimo pri tej pretresljivi podobi. Veste, kaj se mi najbolj čudno vidi? To, da je moral Pilat judovskemu ljudstvu šele povedati, da je raztepena oseba, ki stoji pred njimi, res človek,

človek, kakor oni, ki zasluži srčno usmiljenje. Pa tudi kristjana je treba včasih opozoriti, da je človek — umrljivi človek. Kadar vam s prižnice naznanim molitve in svete maše za rajnke, vselej mi pride na misel: Ecce homo! To je tedaj človek! Danes zdrav in vesel, jutri mrtev. V jutru cvetoča roža, na večer pokošeno senó, prah in pepel.

Predragi! Kadar torej vidite, da zmanjka eneža ali drugega izmed vas, mislite si: tudi jaz pridem enkrat na vrsto. Tudi o meni se bo reklo: Umrl je tega in tega dne, priporočen vam bodi v molitev. Vprašajte se torej večkrat in prav resno, če ste že pripravljeni za odhod v neznano večnost; ali je vaša hiša že uravnana? — Umrlji bomo samo enkrat, pa tistikrat se bo odločilo za celo večnost. Ali vekomaj zveličani, ali pa vekomaj pogubljeni. Ecce homo! Ta imenitna in pomenljiva beseda nam je na čelo zapisana od našega rojstva in vsako leto se ta napis prenovi in oživi, kadar namreč duhovnik na pepelnično sredo posvečeni pepel trosi na našo glavo in govori pretresljive besede: »Spomni se, o človek, da si prah in v prah se boš povrnil«.

Bral sem naslednjo dogodbo. Neki gospod, ki je bil prav pobožen, je zaradi svoje telesne lepote deklici nehoté zmešal glavo. Vedno je hodila za njim in izkušala si pridobiti njegovo nagnjenje. Gospod si je močno prizadeval pomiriti jo, pa zastonj. Naenkrat smrtno zboli, pokliče slikarja in mu naroči, naj šest tednov po njegovi smrti dá izkopati njegovo truplo. Truplo naj po naravi natančno preslika, sliko pa pošlje tisti deklici z napisom: Glej, kaj si ljubila! Vse se zgodi, kakor je gospod zapovedal; in ko deklica sliko zagleda, omedli in se zgrudi na tla. Grozen je bil namreč pogled prej tako lepega lica. Ecce homo! To je torej človek! O stara, pa tolikanj pozabljena resnica!

Živela je pa v neki vasi tudi deklica, poštena, bogaboječa duša, veselje staršev, kajti bila je pobožna in delavna, ponižna in molčeča, postrežljiva in krotka. Bila je pa tudi lepa, ne da bi bila ona za to vedela. Nekega dne šele, ko se dalje kakor je bilo treba, pred zrcalom gleda, zapazi, da ni tako napačnega obraza. Kadarkoli se pa mladi ljudje brez potrebe in predolgo v zrcalu gledajo, se jim večjidel postavi satan za hrbet. In ta satan je naši deklici dolgo šepetal na ušesa, kako da je lepa. Pa še lepša bi postala, ko bi imela pisano, židano ruto za na glavo. Deklica se temu poželenju ni ustavila; prodala je nekoliko domačega žita in si kupila prav lepo ruto. Satan pa, če mu le en prst pomoliš, brž zagradi za celo roko. Komaj je bila ruta v skrinji, si je kupila deklica tudi lepše krilo, nakinčala ga s špicami, in dala si napraviti prav nežne čevljičke. Skratka, deklica je postala vsak dan bolj lišpava in ničemurna. Pozabila je ta reva na: Ecce homo! Pozabila, da je telo le kupček pepela, hrana črvom. Napuh se je je polotil in nasledek napuha je bil vedno greh. Veliko žalost je naredila staršem, Jezusu je položila na glavo novo trnjevo krono.

Zatorej, predragi! Kadar vas bo satan zapeljeval v grdo prevzetnost in vas odvrčeval od molitve, od službe božje, od krščanske sramežljivosti, o tedaj vzemite sveti rožni venec v roke; in ko boste prišli do skrivnosti »ki je za nas s trnjem kronan bil«, glejte v duhu ubogega Zveličarja; in ta pogled vam bo v spomin poklical pomenljive besede: Ecce homo! Glej, kaj je človek! in vas rešil satanovih nakan.

III. Za časa cesarja Tiberija je živel mož z imenom Seren, ki je imel enega samega sina, katerega je ljubil iz cele svoje duše. Sin pa se ni vrednega izkazal te ljubezni. Zašel je na kriva pota in se tako daleč izgubil, da je pri cesarju lastnega očeta, in sicer po krivem, tožil zarote. Očeta so vklenili in pred sodbo pripeljali; pa tudi tukaj je sin ponavljal svojo krivo obtožbo. Tedaj povzdigne oče svoje vklenjene roke in reče z užaljenim glasom: »Nesrečni sin! Glej, te roke so te nekdan v veliki ljubezni na srcé stiskale, ti pa si jih vkoval v verige. Ti lasje so v skrbi za tvoj blagor sivi postali, ti pa jih pokrivaš s sramoto. To srcé je záte bilo v goreči ljubezni, zdaj pa počí vsled tvoje nehvaležnosti. Jaz sem tebi dal življenje, ti ga pa meni vzameš.« Vsi pričujoči so bili ginjeni, sin pa je ostal neobčuten kot kamen. Žalosten prizor!

Toda, preljubi! Jaz vam postavim pred oči še žalostnejega. Jezus stoji pred judovskim ljudstvom in se trese na celem životu; od pekoče žeje ima usta napol odprta; vanje kaplja sveta kri. Njegova bolečina je tako velika in zasramovanje toliko, da od njegovih bledih ustnic prihaja mila tožba: »Pohojen sem, kakor črv, na meni ni lepote ne podobe; vsi, ki gredo mimo mene, me zasramujejo; postal sem izvržek ljudstva«. S trnjem kronani Jezus se ozira po množici, med katero je bolnike zdravil, mrtve obujal, lačne čudovito nasičeval. Pa nobeden nima usmiljenja z njim. Pa kaj rečem usmiljenja? Ravno nasprotno. Kakor tigri v človeški podobi vpijejo: Križaj ga, križaj ga! — Če ste vi, preljubi, kdaj trpeli kako bolečino, kajne, najhuje vam je délo, če nobeden ni imel sočutja z vami. Ako vas pa bližnji miluje in tolaži, kajne, da laže prenašate svoj križ? — Tako je tudi Jezusu dobro délo, da je Pilat imel nekako sočutje z njim. Ko pa je stal pred ljudstvom, mu je svetila le neprijaznost in sovraštvo nasproti in lahko je govoril žalostno besedo: »Nimam ga človeka«. Nekdan je vprašal Jezus bolnika, ki je bil 38 let bolan: Hočeš li zdrav biti? — Pa kaj mu bolnik odgovori? Morda ga prosi zdravja, ker toliko časa že trpi velike bolečine? Ne, ne. On samo toži, da »nima človeka, ki bi mu pomagal stopiti v zdravilno vodo«. — Glejte, mnogo je na svetu ljudi, revnih, bolnih, ki bi se tudi lahko pritožili: Nimam ga človeka, sočutnega, da bi mi pomagal. Torej česa nas uči s trnjem kronani Jezus, stoječ pred ljudstvom? On nas uči ljubezni, in sicer dejanske ljubezni, sočutja do trpečih bratov in sester. Če kje najdete nesrečnega človeka, ki

zdihuje z Jezusom, s trnjem kronanim: Nimam ga človeka, ki bi imel z menoj sočutje; o kako bo veselilo Zveličarja v nebesih, če bo videl, da gre kristjan k nesrečnemu in mu zakliče tolažilno besedo: Ecce homo, glej tukaj človeka, ki ti hoče pomagati.

Bere se o neki bogati gospodični, da je bila vsa prevzeta duha krščanske dejanske ljubezni. Ne bom pripovedoval, da je od svojega obilnega premoženja večino razdelila med uboge in sirote; ne bom popisoval, s kako požrtvovalnostjo je mlada, nežna stvarica stregla vojakom, ki so bili ranjeni v vojski. Občudovanja vredno pa je, da je ta gospodična nekega dne izginila iz svoje prelepe hiše, ne da bi se komu oglasila, in spremljana edino le od angela variha šla v revno podstrešno sobico ter skozi več tednov ljubeznivo stregla revni bolni ženi, ki ni imela denarja, preskrbeti si postrežnico, ki bi je pa tudi za denar ne bila dobila, ker je imela ostudno bolezen. Marsikaterikrat je tudi junaška postrežnica čutila stud nad grdo boleznijo, ali ko je vzela rožni venec v svoje roké in prišla do skrivnosti: »ki je za nas s trnjem kronan bil«, ter gledala, kako Jezus trpi pod težo bolečin, rada bi mu bila, kakor Veronika, podala potni prt. Pri tem pogledu pa se ji zdi, kakor da sliši besede iz Jezusovih bledih ust: »Karkoli ste storili enemu izmed mojih najmanjših bratov, to ste meni storili«, in vse se ji zdi lahko in prijetno.

Preljubi! Bog morda od vas ne terja tako težavnih in junaških dejanj bratovske ljubezni. Zdi se mi pa, da vam vsak dan dá priložnost izkazovati dela milosrčnosti. In ko bi drugega ne mogli storiti, vsaj molite radi za ubožce in reveže, zlasti pa za duše v vicah. Kadarkoli pa vam pride nasproti ubožec in vas prosi pomoči, recite precej: Ecce homo, glej tukaj človeka, ki ti hoče pomagati, kolikor premorejo slabe moči. Verjemite mi, ta beseda bo velika tolažba nesrečnemu, z vašim milosrčnim dejanjem pa boste en trn za drugim izpulili iz Jezusove krone. Amen.

P. Hugolin Sattner.

Govori za Marijino družbo.

IV.

Ljubezen! Nobena beseda se morda tolikrat ne izreka ali piše, kakor beseda ljubezen. Ljubezen tudi mora biti. Naj ljubezen izgine iz človeške družbe in življenja, pa so ljudje živali, ki ugonablajo druga drugo. Zato je tudi ljubezen božja zapoved, pravzaprav edina in prva zapoved: »Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega svojega srca in iz vse svoje duše in iz vse svoje misli. To je prva in največja zapoved. Druga pa je tej enaka: Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe!« (Mat. 22, 37—39.)

Kaj je pač lepšega na svetu, kakor prijateljska ljubezen! In vendar, krščanska dekleta, postane lahko tudi prijateljstvo sovražnik deklinške nedolžnosti.

Človek je družabno bitje in težko mu je samemu biti. Zato rad sklepa zveze z drugimi, išče si prijatelja, ki se mu lahko zaupa, ki se ž njim lahko zabava, ki mu lahko svetuje, ga podpira in mu v sili priskoči na pomoč. In to ni nič slabega, nič, kar bi nasprotovalo božji volji. Zato že sv. pismo govori: »Boljše je, da sta dva skupaj kakor en sam. Ako eden pade, ga drugi podpira. Gorje samemu, zakaj če pade, ga nima, ki bi ga vzdignil.« (Eccl. 4, 9—10.)

Pa v teh besedah je že skrita resnica, da mora ta zveza stati na dobri čednostni podlagi, da to obojestransko prijateljstvo hoče in želi med prijatelji samo dobro za dušo in telo. Takega prijateljstva je samo želeti, in Bog sam je priporočal. »Srečen,« pravi sv. pismo, »kdor je našel pravega prijatelja.« (Sir. 25, 12.), zakaj »prijateljevi dobri sveti so duši prijetni.« (Preg. 27, 9.) »Zvest prijatelj je močna obramba, in kdor ga je našel, je našel zaklad. Nič se ne dá meriti z dobrim prijateljem, teža zlata in srebra ni nič vredna proti ceni njegove zvestobe. Zvest prijatelj je zdravilo življenja, in kateri se Boga boje, ga najdejo.« (Sir. 6, 14—16.)

Kdo bi mogel lepše proslavljati dobrega prijatelja, kakor Sv. Duh sam! Vendar pa isti Sv. Duh tudi drugače govori. Pravi: »Pa tudi pred svojimi prijatelji bodi previden.« (Sir. 6, 13.) Velike važnosti je torej, s kom da sklepaš prijateljstvo. Že pogana Aristotel in Cicero sta spoznala, da je prijateljstvo mogoče samo med dobrimi in krepostnimi ljudmi. Z dobrimi boš namreč dobra, krščansko dekle, s slabimi pa slaba. Ako deževna kaplja kane na cvetlico, obvisi in se blesti v solnčnem svitu kot biser; ako pa pade v cestni prah, postane blato, ki nas onesnaži.

Tako tudi prijateljstvo, ki je samoposebi tako lepa vez dveh src, lahko postane velik sovražnik deklinške čistosti. Je namreč mnogo hinavskega prijateljstva, ki noče odkritosrčno dobro. Modri pravi v sv. pismu: »Marsikdo je prijatelj le do svojega časa, pa ne ostane v dan nadloge. Tudi je prijatelj, ki se v sovražnika izpremeni; tudi je prijatelj, ki sovraštvo in prepričanje v obrekovanje razglaša. Nekateri pa je le prijatelj, dokler pri mizi sedi, pa ne ostane v dan potrebe.« (Sir. 6, 8—10.) Pred takim prijateljstvom, dekle, se čuvaj. Sv. pismo samo to opominja: »Tudi pred svojimi prijatelji bodi previden.« (Sir. 9, 13.) »Ako imaš prijatelja, ga v sili poizkusi in prenašlo mu ne zaupaj.« (Sir. 6, 7.) »Izmed tisoč pa imej le enega svetovalca.« (Sir. 6, 6.)

Ako torej hočeš skleniti prijateljstvo s kako osebo, preizkusi najprej njeno govorjenje in dejanje; ako govori dvoumno, prosto, ti rada pripoveduje o svojih oblekah, se oblači nad svoj stan, toži nad svojim delom in svojo službo, rada pogleduje za osebami drugega spola in se ž njimi dolgo in zaupno pogovarja,

jo je mnogo videti po tujih hišah in po cestah, se lahkomisljeno in jezično vede, obiskuje plesišča in goji ljubkovanja, — ne zaupaj se ji, beži pred njeno družbo, sicer te počasi potegne za seboj, in z nagnenjem do nje izgubiš nagnenje do dobrega, »zakaj skoro nemogoče je,« pravi sv. Francišek Saleški, »da ne bi prešle slabe lastnosti ene osebe na drugo, ako z njo občuje; čuvaj torej skrbno svoje srce pred takim zlobnim prijateljstvom, ker sicer bo postalo enako zlobno.«¹ Ne glej torej samo na ljubi prijazni obraz, ampak poglej globoko notri v srce! — Dobro izkušen mož, Dionizij Kato, je napisal svojemu sinu celo vrsto pravil za življenje. Eno izmed njih se glasi: »Ne zaupaj ljudem, ki premehko in priliznjeno govore! Nežno namreč vabi lovčeva piščalka, ki hoče hinavsko varati ptiča!«²

Prijateljstvo je človeku potrebno, in hrepenenje po prijateljstvu je človeku prirojeno. Posebno mladost se rada oklepa drugih. Mlad človek ima živahnega duha in živahno srce, ki se tako rado razodeva drugim. Morda ga ravno zavest, da mu manjka izkušnje in moči, nagonoma sili, da se naslanja na druge. In tukaj preti dekletu marsikdaj velika nevarnost. Ravno ona je za vse dovzetna; srce je nežno in mehko, njen duh gibčen, vse njeno bitje mladostno vihravo. Kako lahko napravi nanjo govorjenje in življenje druge osebe vtis, ki se ne dá tako lahko zabrisati! Kako njena načela lahko pogubno vplivajo nanjo in jo vzpodbujajo k posnemanju! Ali se ne bo zgodilo to tem preje, ako sta si značaja podobna, srci sorodni? Ali če se prijateljica odlikuje po lepih darovih, po naravni ljubeznjivosti in privlačnosti, po prijetni zabavnosti, po neki drznosti, ki se ji da le težko ustavljati?

Kako pogubno ti je lahko občevanje z njo, ako lahkomisljeno govori zoper vero in čednost! Kako lahko začneš v kratkem omahovati v veri in kreposti! Četudi ti začetkom tako govorjenje ne ugaja, in imaš veselje do dobrega in si bila dobro vzgojena, slabi vpliv takega prijateljstva se bo pokazal, posebno če pogosto občuješ s tako osebo. Dan za dnevom ti bodo kapale kaplje takega strupa v dušo, dokler nisi popolnoma izgubila dobrega duha in krščanskih načel in si po notranje postala čisto druga. Tu se izpolnjuje beseda sv. pisma: »Kdor sam sebi ni dober, bo li komu drugemu dober?« (Sir. 14, 5.)

Dne 10. maja leta 1908. se je na Dunaju mlada sedemnajstletna služkinja Marija D. usmrtila vsled žalosti nad nezvestobo svojega ljubimca. Naslednji dan je izvršila njena v isti hiši stanujoča prijateljica Ana T. istotako samoumor iz bolesti nad smrtjo svoje prijateljice. Z okna četrtega nadstropja je planila v globino in obležala mrtva. — No, to je vsekako redko, da bi

¹ Filot 3, 17.

² »Noli homines blando nimium sermone probare; Fistula dulce canit, volucrum dum decipit anceps.«

gnala ljubezen do prijateljice v samoumor. Ali pa ne privede ljubezen do prijateljice marsikako dekleta do tega, da ji sledi v dušno smrt greha in grdobije? Zapeljanje od strani prijateljice je že marsikakemu dekletu vzelo veselje do nedolžnosti in jo je pripravilo ob ravno to nedolžnost. Česa vsega se prijateljica ne nauči od svoje prijateljice! Kaj vse se v takem prijateljstvu govori! Kakor spridena dva- ali trinajstletna deklina naravnost uči svoje prijateljice nespodobnosti, tako se tudi odrasla ne sramuje, prijateljici vse dosedanje izkušnje in doživljanje razodeti — v prijateljski pouk in blagohotno posnemanje. Seveda! In neredko se dogajajo slučajji, da se med prijateljicami razvije iz čiste plemenite ljubezni čutnost, ljubezen s čutnim in grešnim nagnenjem. Toda ta stvar, ki izhaja iz dovoljenih nežnosti, pa se izgublja čedalje bolj na nedovoljena pota, je mnogo prenežna, da bi tu dalje o nji obravnavali. Kratko rečem, kar pravi Tomaž Kempčan: »Videtur esse caritas et est carnalitas.« Zdi se, da je prijateljstvo, pa je mesenost. (I. 15.)

Prijateljica naj ljubi prijateljico kakor samo sebe, naj skrbi za nje časni in dušni blagor; ona naj ji bo pomočnica in svetovalka v pozemskih stvareh, tolažnica v trpljenju, sočuteča v veselju, tovarišica in vzpodbujevalka v veri in pobožnosti. — Kolikrat pa je ravno narobe!

Mlada deklica iz Bizanca, Julijana, je živela čednostno in skromno, dokler je občevala s poštenimi. Žal, da je te zapustila in se oklenila dekleta Terezije, ki ni mislila na drugo kot na razveseljevanje, ni govorila o drugem kot o obleki, plesu, ljubkovanju in izprehodih. V kratkem je postala Julijana čisto druga. Tudi ona ni mislila na drugo več kot na veselice, ljubkovanje in dragocena oblačila; lišpati se, je bilo njeno glavno opravilo. Zapustila je svojega spovednika, goljufala in okradla svojo mater. Nenadoma nevarno zbolí. Njene nekdanje poštene prijateljice jo obiščejo. Julijana jim poda svojo roko in pravi žalostno: »Ko bi se bila vedno vas držala, bi ne prišla tako daleč. Odpustite mi pohujšanje, ki sem je vam dajala!« Tudi njena zapeljivka Terezija pride v bolniško sobo. »Oh,« dè Julijana proti nji, »kaj sedaj misliš o mojem žalostnem stanju? Da bi te nikdar ne bila poznala! Kako nenadomestljivo škodo si prizadela moji duši! Brez tebe bi bila živela vedno pobožno in nedolžno!« Še nekaj besedi, in izdihne . . .¹

Dobro prijateljstvo, družabnica Marijina, lahko dobiš v Marijini družbi. Tukaj ste dekleta lahko enega srca in enih misli. Tukaj se vse trudite, da ohranite vero in čednost. Tukaj ste vse obljubile, da boste služile Mariji in skrbele, da ji bodo služili tudi drugi. Tukaj, menim, za vas ni nevarnosti, da bi od prijateljstva trpele škodo. Marijino družbo je nekdo pomembno imenoval »zibel pravega prijateljstva«. Ne bo se nam zdel izraz

¹ Ermahnungen an Jünglinge und Jungfrauen, Innsbruck 1900.

čuden, ako se oziram na vzor, ki plava družabnicam pred očmi, na Marijo »mater ljubezni«. — Kakor hitro pa opazim, da se Marijina družabnica prezaupno druží z lahkomišljenimi dekleti, ki postrani gledajo dobro družbo, pa se takoj bojim, da bo izginila ljubezen do Marijine družbe, s tem ljubezen do Marije, in s tem ljubezen do čednosti. Torej čuj, dekle krščansko! Ako te oko pohujša, izderi je in vrzi je od sebe; če te roka ali noga pohujša, odsekaj jo in vrzi jo od sebe; če ti je prijateljica v spodtiko, proč ž njo!

»Z zlatom si okrašena,« vzklika prerok (Eceh. 15, 13.), ko v prikazni zre izraelsko ljudstvo kot lepo, nedolžno, od Boga nakičeno devico; potem pa mora z bridkostjo opisovati, kako je to ljudstvo zapravilo vso svojo čednost. »Z zlatom si okrašena,« krščansko dekle; zlato čiste ljubezni bodi tvoj nakit; pa ljubezen naj te nikdar ne pripravi ob čednost! Amen.

Anton Skubic.

Govori krščanskim materam o vzgoji.

(Sestavljeni po naročilu prevzv. knezoškofa dr. Ant. B. Jeglič.)

G. Kaj bo iz mojih otrok?

5. Otrok v službi.

Poišči si mladeniča, da ti bo pot kazal. (Tob. 5, 4.)

Veliko otrok revnejših družin, kakor hitro toliko odrastejo, da so za delo, išče kruha in prislužka po službah. Razmerje, v katerem živijo posli, je posebne vrste: štirinajstleten fant in dekle gresta k tujim ljudem — mlada, še neutrjena postaneta naenkrat nekako samosvoja, čuteča, da jima gospodar ni to, kar oče ali mati. Zato začnejo hoditi posli velikrat čisto svoja pota, češ, nam nima nihče kaj ukazati. Odtod mnogokrat spačenost med hlapci in deklami. In to jè veliko zlo za gospodarje, za posle, za starše takih poslov. Dušni pastir je gotovo dolžan prav posebno skrb posvetiti v zgóji poslov.

In tudi za vas matere bo potrebno in koristno, če nekoliko izpregovorimo tu, kako se vesti, kadar gre otrok služiti. Odgovorimo na vprašanja: I. Ali bo šel služiti? II. Kam bo šel služiti? III. Kakšno dolžnost ima mati do otrok v službi? IV. Kakšno dolžnost ima gospodinja do tujega otroka, ki je pri njej v službi? V. Koliko časa bo otrok služil?

I. Ali bo šel služiti? — prvo vprašanje. Ali ni to presramotno za našo hišo? Ali ni to pretežko? Tako trdo delati, pa ubogati, zmeraj ubogati! Ali se dekle ne bo

izpridila v službi? Ali ne bo postal fant pijanec? Ali to kaže za prihodnjost? Kaj se bo delalo, če otroci ostanejo doma? Ali moremo tega ali onega pogrešiti pri delu? Kaj bo čez petnajst, dvajset let, če vsi otroci ostanejo doma — ali bo dosti dela in dosti jela? No, delo se bo že dobilo, dela se nikoli ne zmanjka, samo to je vprašanje — če bo tudi dosti jela.

Taka vprašanja gotovo rojijo po glavi skrbnim staršem... Res je, najprijetnejše je, če se lahko vsi otroci doma držijo — pa koliko je takih hiš?

To ni za našo, da bi šla služit, je pre nizko, se sliši včasih. Ali pa se preti otroku: boš šel pa služit. — Kako nespametno je tako govorjenje! Poselski stan je po božji volji na svetu; nikoli niso bili sami gospodarji in same gospodinje in tudi ne bodo. Posli so potrebni in tudi časti vredni, če so dobri in zvesti... Kako daleč seže glas poštenege posla!

Poslom se hudo godi, toži kaka mehka mati, pa raje pusti, da se otroci vlačijo po vasi in lenarijo, kakor da bi šli služit... Kako se je pa godilo nekdanj sužnjem, ki so jih kot živino kupovali in prodajali... Kristusova vera je posebno poslom olajšala njih življenje, ker vелеva, da gospodarji z njimi ravnajo dostojno, usmiljeno in pravično... Seveda se naleti na sitne, zoprne gospodarje, pa je treba vedeti, da ima vsak stan svojo križec. Saj marsikatera žena trpi pri svojem možu — recimo pijancu — celo življenje, pa bi posel ne potrpel do sv. Jurija. To se naredi, če se le nekoliko na Kristusa misli. Seveda posvetnim, ničemurnim poslom je vsaka beseda, vsaka pokorščina preveč...

»Po službah se spridijo,« tako mi ugovarjate. Je lahko mogoče, ker priložnosti za to se res dobi veliko: slabi tovariši in tovarišice, slabe hiše, zapeljevanja. Pa teh stvari ne bo nič manj, če bo dekle hodila v dnino, v tovarno, če bo jopice pletla — morda še več! Ker so mladi ljudje na tujem res izpostavljeni raznim nevarnostim, je pač treba skrb zanje podvojiti. Poštena služba bo le dobro vplivala na dekle in mladeniča. Nikomur ne bi škodilo, če bi šel nekoliko služiti. Rokodelec mora, preden postane mojster, dokazati, da je pri več mojstrih delal. Je pametna naredba. In tudi drugim ne škoduje, če se kaj učijo. Za mnoge je pa naravnost nujna potreba, da gredo služiti. Nekateri mlad noče, mora pa star.

II. Kam bo šel služiti?

a) Ali blizu ali daleč? — Posebno za nedoraslega otroka je jako pametno, da ne gre daleč od doma. Tako ga more posebno mati še zmeraj nadzorovati. Materina beseda, materino oko bo imelo velik vpliv na otroško srce. Po drugi strani, če je otrok blizu, lahko od časa do časa obiše svoj dom, stopi v dotiko z brati in sestrami — tako se bodo poživljali nauki, ki jih je prejel od svojih staršev. Bolj ko gre otrok daleč od doma, slabše je zanj. To se vidi posebno pri dekl-

cah, kako rade krenejo na grešno pot, če se zavedajo, da jih mati ne vidi in ne vedó, kaj delajo.

Samo za otroke, ki imajo zanikarne, nespametne starše, je boljše, da ne pridejo veliko domov. Če se otroku doma daje potuha, če vlada doma razbrzdanost, pijančevanje — potem je seveda koristneje, da otrok tudi z domačo hišo nič ne občuje. Taka zanikarna domača hiša sproti vse podere, kar pameten gospodar sezida.

b) Ali v mesto ali na kmete? Pred kmečkim delom so dobili ljudje velik strah in vse hiti raje v mesta, v tovarne. Od tod pride, da število prebivalstva na deželi pada, množi se pa hitro po mestih. Kje je boljše? Izkušnja nas uči, da kmečke dekcle največ varčujejo, na kmetih vztrajen človek še najlaže pride do svoje strehe, tudi pošteno srce in čista duša se bo laže ohranila med kmečkim ljudstvom, kakor med mestnimi vetrnjaki. Lahkomišljena mladina se silno težko ustavlja tistim kvarljivim vplivom, katerim se komaj izogne v mestu. Zato zopet izkušnja uči, kako žalostno mnogi padejo, če zaidejo v mesta. S tem ni rečeno, da bi tam otrok ne mogel dober biti, če pride v poštene razmere. Kdor gre v mesto, mora nesti s seboj precejšnjo zalogo strahu božjega in varovati se mu je, da ne pride med slabo družino. Povedati moram pa tudi to: kdor hoče v mesto, mora tudi kaj znati. Marsikatera kmečka dekcle se kruto vara, ko meni, da bo v mestu samo na mehkih pernicah ležala. Koliko zabavljic mora preslišati, če je nerodna, če nič ne zna, ne likati, ne šivati, ne kuhati... Katera hoče kaj boljšo službo dobiti, se mora tudi kaj učiti, drugače bo zmeraj le pesterna.

c) Išči krščanske hiše... Vzgoja otroka, ko gre služiti, še ni dovršena... Če pride mlada deklica v družino, kjer se ne moli rožni venec, ne hodi k sv. maši, kjer je večkrat ples, kjer imajo posli preveliko prostost: je vse to kakor slana za čednostno življenje. Zato smo rekli: Bolj utrjen otrok naj gre v mesto, ker ravno po gosposkih hišah morejo posli biti večkrat v resnici spoznavalci svete vere.

III. Kakšno dolžnost ima mati do otroka v službi?

Otroke napeljevati in učiti, da bodo krščanski posli, zvesti gospodarjem in Božju.

Poslušajmo najprej, kake dolžnosti nalaga poslom sveto pismo: »Hlapci! bodite pokorni svojim telesnim gospodarjem v vseh rečeh, ne služite le na oko, kakor da bi hoteli ljudem dopasti, ampak s preprostim srcem in bogaboječi. Karkoli delate, delajte kakor Gospodu, in ne kakor ljudem; ker veste, da bote od Gospoda prejeli povračilo dedine. Gospodu Kristusu služite.« (Kol. 3, 22—24.)

To je krasna pridiga sv. Pavla za posle vseh časov. Naredil je ni takim poslom, kakor so sedaj, ki so »gospodje« proti poslom ob času sv. Pavla, ker takrat so imeli le sužnje. Kaj jim je sveti Pavel priporočal?

Karkoli delate, iz srca radi delajte kakor Gospodu, in ne kakor ljudem! To se pravi: Mislite si najprej, da služite Bogu, in od njega bote prejeli povračilo (dedino). Ali naši posli tako mislijo? Kako redki so, ki bi imeli takega duha.

Iz brezbožnosti poslov izvira nezadovoljnost njihova, večno godrnjanje, zanikarnost in malomarnost pri delu, ker ne mislijo na to, da jih bo Bog tudi o tem sodil, če so vestno opravljali svojo službo. Posli radi pozabijo, da je četrto božjo zapoved dal Bog, in to zapoved je dal tudi za posle. Vedno manj je takih hlapcev in dekel, ki bi »kaj s hišo držali« — to se pravi, vedno manj je zvestih poslov. Zvestoba pa — in sicer trojna: zvestoba pri delu, zvestoba za dobro ime hiše, zvestoba pri gospodarstvu je čednost, katero sicer gospodar išče pri svojem podložniku, ali plačati je on ne more — to bo poplačal Bog. Kjer ni zvestobe proti predstojniku, ki se ga vidi, tam tudi ni zvestobe proti Bogu. Zato je s poselsko nepokorščino v zvezi pri dekletih gízdavost, posvetnost, letanje za moškimi, razuzdanost ali grešna znanja — pri fantih pa popivanje, ponočevanje, klafanje, nečista dejanja...

To bi bil površen obris dolžnosti, ki jih ima posel do gospodarja na zemlji in do gospodarja v nebesih. In kaj bo mati storila? Napeljavala ga bo — to je njena vestna dolžnost — da bo svoje dolžnosti izpolnjeval natančno. Ali se godi to zmeraj? Velikrat ne! Ravno narobe; otroku se mnogokrat daje še potuha, da ni treba ubogati, pove se mu, za tako plačo mu že dosti delaš, uči se ga celo izmikati, ne posvari se ga, ko ponočuje itd.

Zglede sem že prej včasih omenjal, ne bom jih ponavljal. Omenjam pa eno stvar, ne daj se preveč polakomniti po veliki plači.

Velika plača je mnogokrat zapeljiva, pa tudi goljufiva. Zakaj?

a) Kjer je velika plača, tam je tudi navadno izredno veliko dela. Ljudje neradi dajo kaj zastonj. In le prevelik napor posebno za neodraslega človeka ni!

Če je veliko dela, se porabi tudi več obleke, ali pa je služba taka, da moraš snažen in prazničen biti.

b) Morda je tam veliko dušnih nevarnosti:

Za vero: zasmehovanje Cerkve, sv. maše — ni mogoče k službi božji.

Za sramožljivost: pri hiši je veliko moških, domačih fantov, deklin, ponočno bdenje, kakor po gostilnah.

Dosti greha in pohujšanja: plesi, dekcle se večkrat spridijo. Iz takih krajev otroka proč, če hočeš dobro sebi in otroku.

Splošno rečem: skrbite, da bodo otroci po službah vestno in gotovo prejeli sv. zakramente.¹ Starši ne morejo zmeraj za otrokom. Dokler bodo otroci iskali moči pri angelski mizi, jih tudi hude izkušnje ne bodo podrle. Sliši se čestokrat, kako ta ali ona deklica zapeljana in nesrečna pride domov. Taka dekleta so sebi za pokoro, v nadlogo staršem in za pohujšanje vsej fari.

IV. Kakšno dolžnost ima gospodinja do poslov, ki pri njej služijo?

Imej materino srce do njih. Skrbi za njih telo, za njih dušo in njih čast. Nikar jih preveč ne obkladaj z delom, posebno ponoči ne, in potrpi in postrezi jim, če kaj zbolijo. Dogovorjeno plačo jim plačaj točno; če imajo dogovorjeno obleko, ne kupuj najslabšega, ampak raje še kaj dodaj. O gotovih časih jim daj kako darilo. Če jim kažeš ti naklonjenost, ti jo bodo tudi laže vračevali.

Krščanska gospodinja tudi z vso resnobo poskrbi, da posel ne dela greha. Vem, da si marsikatera poslušalka misli: Kaj pomaga, ko ne ubogajo. Vem, da so težave. Velikrat posli že iz mladega niso imeli nobenega pouka in nobenega strahu. In sedaj v službi — je morda bolj gospodinja dekli v strahu, kot dekla gospodinji: češ, če kaj rečem, pa gre. In radi tega strahu res velikrat gospodarji molče na vse nerodnosti in puščajo poslom prostost, da delajo, kar hočejo. Če bi se tudi katerikrat kaj izpregledalo iz pametnega vzroka, za večkrat to ne sme biti, ker to bi bil tuji greh — k grehu molčati. Če resno posvarilo nič ne izda, naj se upornega posla odslovi iz hiše. Škof Slomšek pravi: Bolje, da tam kamen leži, kjer izpriden posel sedi.

V. Koliko časa bo otrok služil? — Dokler ne bo morda v kakem drugem stanu dobil dela in jela. Nekateri ima take lastnosti, da je sposoben za službo celo življenje: je pa takih starih poslov po poklicu jako malo. Velika večina se povzpne s časom do kakega drugega kruha. Ta namen sam na sebi je hvale vreden. Zahteva se pa dveh stvari, da si posel s časom izboljša svoj položaj: vztrajnosti in varčnosti.

Oboje dostokrat manjka. Če se kateri naveliča služiti čez deset, petnajst let, bi se mu že ne čudili; pa marsikomu je že eno leto preveč, da bi počakal sv. Jurija v eni službi. Zato vedno menjava službe, in bolj ko jih menjava, slabše je. Pogostne službe, redke suknje. Torej vztrajnost in zopet vztraj-

¹ Pošlji otroku, ki je v službi, knjižico: Mladini! Pogostno in vsakdanje sv. obhajilo. Spisal J. Lintelo.

nost! Da je ni, so zopet večkrat krivi starši poslov. Še otroci si izbirajo in zupuščajo službe kakor hočejo; če ga le pogleda kdo, pa pravijo — pa domov pridi. Tako je vsaka izobrazba mladih ljudi nemogoča.

Končajmo! Starši, ki imate otroke po službah, sodelujte, če je mogoče, z gospodarji in gospodinjami. To je najbolj zaslužljiv ključ, da se bodo otroci vzgajali tudi v službi; ne glejte za par kron plače, ampak na to najprej, da bo otrok pri takih ljudeh, da se izpridil ne bo. Otroku povejte, da ima tudi kako dolžnost do gospodarja, in ne samo pravico nagajati. Ko gre otrok po svetu, naj si zapiše globoko v spomin besede Kristusove: Kaj pomača človeku, če kdo ves svet pridobi, na duši pa škodo trpi. Amen.

J. Mikš.

Pogled na slovstvo.

1. **Excelsior!** Nekoliko misli katoličkoga laika, posvećene hrvatskoj katoličkoj inteligenciji. Cena broš. izvodu K —'90, vez. K 1'80.

Hrvatsko katoliško akademično društvo »Domagoj« v Zagrebu je izdalo v svoji založbi pod gornjim naslovom knjigo (97 str.), ki ji je napisal uvod začetnik in voditelj celega — in osobito dijaškega — katoliškega pokreta med hrvatskim narodom, presv. škof dr. Anton Mahnič. Knjiga je namenjena v prvi vrsti mladi katoliški hrvatski inteligenci. Koliko vrednost ima za mlade katoličane, pokaže sam presviti škof, ki v uvodu poudarja, da je to knjiga, kakršno je on že davno želel podati hrvatski katoliški mladini, ker je dobro prepričan, da je zelo potrebna.

V knjigi govori navdušen katoliški laik katoliški mladini odkrito, kaj ji je potrebno, da si ustvari pravi značaj, da postane in ostane katoliška v privatnem in javnem življenju in se, vzvišena nad vsakovrstne nizkotne človeške ozire, usposobi, da enkrat s pravim katoliškim značajem deluje za pravo srečo svojega naroda, za njegovo vero in za milo domovino.

Kakor hrvatskemu, tako je tudi slovenskemu narodu treba pravih, značajnih katoličanov, ker samo taki se bodo mogli in hoteli žrtvovati za blagor svojega naroda; kakor je ta knjiga hrvatski mladi inteligenci kašipot, kako naj se vzgoji do popolnih značajev, tako bo v korist tudi slovenski katoliški mladi inteligenci.

Zato jo ne samo Hrvatom, temveč tudi Slovincem toplo priporočamo z besedami, s katerimi presv. škof zaključuje uvod k tej knjigi: »Primate ovu zlatnu knjigu kao Vaš 'vade mecum'. Nosite je svedjer u džepu, da se uzmožete u svako vrijeme, u svim prilikama u nje kao u najvjernijega prijatelja popitati za savjet; a blago Vama, ako se budete ravnali po njezinoj nauci«

M. Pintar (Dunaj).

2. **Šmarnice Arskega župnika.** Razlaga lavretanskih litanij z življenjepisom bl. župnika J. Vianeja. Odobril preč. knezoškofijski ordinariat v Ljubljani dne 12. februarja 1912, št. 776. Str. 203. V Ljubljani, 1912. Založila Katoliška Bukvarna. Tiskala Katoliška Tiskarna. V platno vezana knjiga z rdečo obrezo stane K 2'—.

»Mesec maj je oni letni čas, ko pomlad razvije vso svojo lepoto, ko travnike zagrnejo duhteće cvetlice, ko cvetoča drevesa in zelene setve napolnjujejo srce kmetovalca z veselim upanjem. — Kaj pa naredé pobožni Marijini otroci? Vsipajo vence iz pisanih cvetk, da ovenčajo čelo božje

Matere. Poslušajo glasove v naravi in ž njimi združujejo svoje lastne pesmi v prelepo petje, njej v čast in hvalo; z eno besedo: posveté ji cel mesec maj, da se ji poklanjajo.« In da bi se verniki z veliko vnmom poklanjali nebeški Kraljici in da bi z veliko dušno koristjo opravljali molitve in pobožne vaje njej v čast, so izšle tudi letos nove Šmarnice — Šmarnice arskega župnika. Premišljevanja za posamezne dneve obravnavajo Marijine prednosti in čednosti na podlagi lavrentanskih litanij. Premišljevanja jako poživljajo citati iz spisov blaženega Vianeya o češčenju Matere božje; sadovi Marijinega češčenja pa se kažejo vsak dan v dogodkih iz njegovega življenja, ki jih »Šmarnice« prav živahno pripovedujejo. Kolikor moremo soditi, bodo »Šmarnice arskega župnika« ljudstvu zelo ugajale in bodo pripomogle, da se bo Marijin mesec povsod v vnmom in gorečnostjo praznoval.

A. S.

3. Sveto pismo v slikah. Štirideset barvastih podob. Najvažnejši dogodki stare in nove zaveze. Po risbah J. N. Heinemann. Velikost listov 44×50 cm, podob 29¹/₂×35¹/₂ cm. Herder, Freiburg. Cena: v raznih opremah K 16'80 do K 34'80. — (Knjigovoznica Kat. tiskovnega društva je izdelala za Herderjeve svetopisemske slike jáko ličen okvir, da se vanj dane slika — nenalepljena —, ki se rabi pri pouku in se lahko obesi na desko ali na steno ali pa se — v večjih šolskih sobah — pokaže posameznim oddelkom učencev. Okvir stane K 9'— in se naroča v Katoliški Bukvarni.)

Tu navedene svetopisemske podobe so pač vsakemu katehetu že znane. Kot otroci smo jih imeli v šolskih zgodbah Schakemu-Lesarjevih in jih z veseljem gledali. Bile so prve slike, ki so nam hkrati podajale v šoli umetnostni pouk. L. 1882. so jih iz šolskih knjig izrinile vsebinsko manj vredne Pesslerjeve slike, ki so se nato umaknile slikam prof. Grünesa. Kot nastenske slike so Herderjeve svetopisemske slike še vedno priljubljene in zelo razširjene, kar je razvidno iz tega, da se morajo vkljub raznim drugim svetopisemskim slikam še vedno ponatiskavati. Ker je zopet izšel nov ponatisk, naj tu opozorim na vrline teh slik, pa omeniti hočem tudi nekaj nepopolnosti. — Štirideset podob ni delo enega umetnika. Kot uzorci so Heinemannu deloma služili Raffael, Lionardo da Vinci, Schnorr i. dr. Vendar se pa kaže precejšna enotnost v značaju slik. Skrbno in pravilno izvršene risbe so. Lepa kompozicija je najboljša stran teh podob. Svetopisemski dogodki so očrtani v glavnih potezah, vse nepotrebno je izostalo. Na sliki »Jezus na križu« bi mogla otroke motiti podoba klečečega moža s tipom apostola Petra, ki ga ni bilo ob križu. Barve ena poleg druge so krepke in žive. V pedagogičnem in religioznem oziru so bile Herderjeve svetopisemske podobe dozdaj gotovo prve. Vse je neprisiljeno na njih in takoj razumljivo učencem, ko se jim je podala dotična zgodba. Podobe imajo dalje tradicionalni tipični značaj, kar je važno za razmerje med šolo in slikami doma. Oblika in velikost je pripravna za manjše in srednje velike šolske sobe, v velikih bi se le težko uveljavile. Predvsem so slike v vsebini in obliki priporočljive za prvo in drugo šolsko leto.

Kot hibo teh svetopisemskih podob pa moramo omeniti, da se v celi vrsti let pri novih izdajah niso primerno izpopolnjevale. Tehnika risbe in reprodukcije v marsičem ne zadovoljuje več. Konture so izvečine premalo krepke, črtkano osenčenje na daljavo ne učinkuje. Barvanje je preveč primitivno. Tako ploskovno barvanje ima sicer za otroško oko nekaj dobrega, če je v zvezi s prav preprosto kompozicijo, le da ni okorno. Pri teh podobah pa v dosedANJI maniri skoro ni več na mestu. Pri modernem napredku barvnega tiska, tudi v litografiji, v kateri so Herderjeve podobe reproducirane, bi se s tremi ali štirimi barvami dali doseči krasni učinki. Tudi velikost podob bi se mogla nekoliko zvečati, ne da bi bilo treba velikosti listov na obsegu dodati. Ako se svetovnoznano in odlično založništvo odloči izboljšati in izpopolniti to stran podob, se bodo mogle gotovo še dolgo prištevati najboljšim nazorilom za pouk svetopisemskih zgodb.

Z zbirko slik v zvezi je knjižica Knecht-Skühala, Zgodbe sv. pisma za nižje razrede ljudskih šol. S 47 slikami.

Pri tej priliki naj omenim, da je v ljubljanski škofiji za nižje razrede ljudskih šol predpisana knjiga **Kratke zgodbe sv. pisma stare in nove zaveze**. Priredil Jožef Volc. Ilustracije so nove, delo domačega slikarja profesorja Antona Koželj.

Za višje razrede ljudskih šol in za meščanske šole pa so v ljubljanski škofiji predpisane **Velike zgodbe svetega pisma stare in nove zaveze**. Priredil Jožef Volc, župnik. Knjiga ima 99 podob, ki jih je tudi naslikal profesor Anton Koželj. J. Dostal.

Vč. g. župnik Frančišek Bleiweis nam je poslal v oceno več knjižic za Marijine družbe. Te knjižice so:

4. **Novo Vodilo za dekliske družbe**. Spisal in izdal Frančišek Bleiweis, župnik v Lešah pri Trziču. Enajsta izdaja. Tiskala Katoliška tiskarna. Str. 136.

Knjižica v 11. izdaji zares zasluži ime »Novo vodilo«, ker je v njej skoro vse novo. Nova so predvsem splošna pravila, kakor jih je vrhovni predstojnik Jezusove družbe 8. decembra 1910 današnjim razmeram prikrojena izdal. Bleiweisova knjižica jih prva podaje Slovincem in to prav natančno in obenem v prav poljudnem jeziku. Pod črto navaja pisatelj sprti želje Kalanovega »Vodnika marijanskega«, kar dela knjižico še bolj rabno. Tako komentirana prenovljena rimska pravila zadostujejo za vsako še tako v podrobno organizirano kongregacijo — tudi za samostanske. — Obrednik je v novi izdaji kaj srečno prenovljen. Svetomašne in obhajilne molitve so kar združene, ker posebno Marijinim družbam velja poziv sv. očeta k pogostemu in vsakdanjemu sv. obhajilu. Knjižica ima več sporedov za navadne, slovesne in zasebne shode, kakor jih želi »Vodnik marijanski«. Da bi shodi ne bili prenakolični, so podani sporedi za navadne shode z različnimi litanijami, z večernicami v čast Brezmadežni, s križevim potom; sporedi za zasebne shode pa z molitvami v čast presvetemu Jezusovemu ali presladkemu Marijinemu Srcu ali za bolno ali umirajočo ali umrlo družbenico. Za slovesni sprejem sta dva obreda: eden je nespremenjeno ponatisnjen iz prejšnjega »Vodila«, da se stare knjižice morejo nemoteno rabiti poleg novih, eden pa nov in zelo pripraven posebno za družbe, ki ne morejo peti latinskih himen. V ta obred se je sprejela tudi veroizpoved, kakor se je v »Slovincu« priporočalo. Posvečenji svetega Frančiška Saleškega in svetega Janeza Berhmansa sta prevedeni v celoti.

5. **Drobni molitvenik**. Str. 127. Založil Fr. Bleiweis. Tiskala Katoliška tiskarna, v Ljubljani, 1908.

»Drobni molitvenik« obsega najpotrebnejše molitve. Pridejan je Vodilu.

Novo Vodilo za dekliske Marijine družbe skupaj vezano z Drobnim molitvenikom stane vezano v platno K —'60, lično vezano v usnje z zlato obrezo K 1'—, — Ista cena je za **Vodilo za mladeniče** vezano skupaj z Drobnim molitvenikom.

6. **Hči Brezmadežne ali dekliske šmarnice**. Nabral Frančišek Bleiweis, župnik v Lešah. Str. 254. 1907. Založil pisatelj. Tiskala Zadružna tiskarna v Ljubljani.

»Hči Brezmadežne« ima 31 le za dekleta pisanih poučnih člankov, ki vsebujejo vse nauke za srečno življenje. Vsi članki so pisani pristrčno in bodo rodili povsod dober sad, kjer se bodo brali in uvaževali. — »Hči Brezmadežne« vezana skupaj z »Novim Vodilom« stane v rdeči obrezi K 2'—, v zlati pa K 3'—, — »Novo Vodilo« se dobi vezano tudi skupaj z debelotiskanim obširnejšim molitvenikom istega pisatelja z naslovom »Najboljša Mati« in stane v raznih vezavah K 1'50, K 2'— ali K 3'—.

Nad 50.000 Fr. Bleiweisovega »Vodila« za Marijine družbe je že med Slovenci. Istotako so razširjene druge njegove knjižice spisane v Marijino čast in v korist Marijinim častilcem. V resnici, prav mogočni armadi Marijinih otrok so Bleiweisove knjižice zanesljiv kažipot!

A. S.